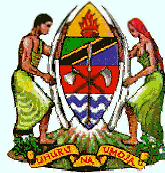

JAMUHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia,
Wazee na Watoto

NATIONAL TB AND LEPROSY PROGRAMME (NTLP)

Mafunzo ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii

Kiongozi cha Muwezesaji

Agosti, 2015

JAMUHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee
na Watoto

NATIONAL TB AND LEPROSY PROGRAMME (NTLP)

Mafunzo ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii

Kiongozi cha Muwezesaji

Agosti, 2015

Yaliyomo

Shukrani	vi
Yaliyomo.....	iii
I. Chimbuko na Malengo ya Mafunzo Haya.....	vii
II. Mpangilio wa Mafunzo	vii
III. Tathmini ya Mafunzo.....	vii
IV. Zana za Mafunzo	viii
Ratiba ya Mafunzo.....	ix
SIKU YA KWANZA.....	ix
SIKU YA PILI	x
SIKU YA TATU.....	xi
SIKU YA NNE	xii
Mada ya 1: Taarifa za Msingi Kuhusu Kifua Kikuu.	1
Mada ya 2: Tiba na Kinga ya Kifua Kikuu.....	11
Mada ya 3: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu	21
Mada ya 4: Utoaji wa Elimu ya Msingi Kuhusu Kifua Kikuu kwa Watoto	35
Mada ya 5: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu.....	47
Mada ya 6: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu naVVU	62
Mada ya 7: Huduma za Kifua Kikuu na Huduma Shirikishi za Kifua Kikuu na UKIMWI Ngazi ya Jamii	73
Mada ya 8: Ufuatiliaji na Tathmini ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii	89
Mada ya 9: Mazoezi kwa Vitendo (Field Trip).....	114

Dibaji

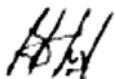
Serikali ya Tanzania imeendelea kutoa huduma za afya kwa wananchi wote ili kuboresha afya zao. Serikali inatambua umuhimu wa afya bora kwa wananchi wote kwani afya bora ni raslimali muhimu kwa maendeleo.

Kifua kikuu (TB) ni ugonjwa unaoathiri afya za wananchi na hata kupelekea vifo hasa katika kipindi hiki ambapo taifa linakabiliwa na janga la UKIMWI, Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto kupitia Mpango wa Taifa wa Kudhibiti kifua kikuu na Ukoma imeendelea kuweka mikakati mbalimbali ya kudhibiti TB nchini ikiwa ni pamoja na kushirikisha jamii katika mapambano ya TB na TB sugu. Hii ni pamoja na kuwapa mafunzo watoa huduma za TB ili kushiriki kwa umahiri katika shughuli za udhibiti wa ugonjwa huo kwenye jamii zao.

Uibuaji wa wagonjwa wa TB mapema na kuwapa tiba sahihi ya TB ni kiini cha udhibiti wa ugonjwa huu katika jamii yetu. Hapa nchini, ugunduzi wa wagonjwa wapya wa TB, umekuwa ukitegemea sana wagonjwa kufika wenyewe katika vituo vya huduma za afya kwa uchunguzi na tiba. Wagonjwa hawa hutafuta huduma hizi kwa kuchelewa, hali inayopelekea ongezeko la maambukizi ya TB katika jamii. Ili kukabiliana na tatizo hili, Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua kikuu na Ukoma inashirikisha jamii vikiwemo vikundi vya watu waliougua na kupona TB au TB sugu na watoa huduma za afya ngazi ya jamii wengine ili kushirikiana nao katika shughuli za udhibiti wa TB na TB sugu katika jamii. Watoa huduma hawa hushiriki katika kuamasisha jamii inayowazunguka katika masuala yanayohusu udhibiti wa ugongwa huu, kuibua wagonjwa wapya katika jamii ili wapate uchunguzi wa kimaabara na kisha tiba sahihi hata kuzuia TB sugu nchini.

Pamoja na mafanikio ya matibabu ya TB kufikia asilimia 90.3, nchi yetu inakabiliwa na tatizo la TB sugu ambapo hadi mwishoni mwa mwaka 2014, wagonjwa 343 wamekwishagundulika na kuanzishiwa matibabu. Matokeo yanaonyesha kuwa asilimia 89 ya wagonjwa hao wa TB sugu wamepona kabisa. Hata hivyo, Wizara inaboresha mikakati zaidi ili kuhakikisha kuwa wagonjwa wa TB wanapata tiba karibu na mahali wanapoishi, kwa kusimamiwa matibabu na familia zao au wanajamii wakiwemo watoa huduma wa afya ngazi ya jamii.

Wizara kwa kushirikiana na wadau mbalimbali katika udhibiti wa TB imeboresha kitabu hiki cha mafunzo kwa watoa huduma za afya ngazi ya jamii. Ni matumaini ya Wizara kuwa, kitabu hiki kitawawezesha wawezeshaji kutoa mafunzo bora kwa watoa huduma za afya ngazi ya jamii ili waweze kushiriki kikamilifu katika mapambano dhidi ya ugonjwa huu. Wizara ina imani kuwa wadau mbalimbali walio kwenye ngazi zote za huduma, watashiriki kikamilifu katika kutoa mafunzo haya kwa watoa huduma za afya ngazi ya jamii kwa lengo la kuongeza uibuaji wa wagonjwa wa TB na suala zima la udhibiti wa ugonjwa huo na hasa TB sugu kwenye jamii yetu ya kitanzania.

Prof. Mohammad Bakari Kambi
Mganga Mkuu

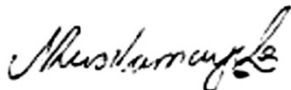
Shukrani

Kiongozi cha Muwezesaji hiki cha Mafunzo ya Huduma za kifua kikuu (TB) ngazi ya jamii kimetengenezwa kwa ushirikiano wa wadau mbalimbali ikiwa ni pamoja na asasi na mashirika yasiyo ya kiserikali. Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia na Watoto kupitia Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua Kikuu na Ukoma inapenda kuwashukuru wale wote ambao kwa njiamoja au nyingine wameshiriki kutengeneza kitabu hiki. Shukrani ziwafikiewafanyakazi wa Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua kikuu na Ukomakwa mchango wao wa kuratibu utengenezaji wa kitabu hiki: Dkt. Beatrice Mutayoba, Dkt Liberate Mleoh, Bi. Lilian Ishengoma, Bw. Emmanuel Nkiligi, Dkt Johnson Lyimo, Bw. Amri Kingalu, Bi. Basra Doulla, Dkt Mwanaisa Nyamkara na Dkt Alex William (Kibong'oto Hospitali). Wizara pia inawashukuru washiriki kutoka kutoka mashirika na Asasi mbalimbali kwa mawazo yao yaliyowezesha kutengeneza kitabu hiki: Dkt Rose Olotu (PATH), Bw. Edgar Luhanga (KNCV), Bw. Said Mfaume (NIMR) na Bi. Rael Byabato (MUHAS)

Kipekee Wizara inatoa shukrani kwa muwezesaji na watoa ushauri wa kiufundi (Consulting facilitators) Ndg. Golden Masika pamoja na Bi. Agness Massae kwa kuwezesha katika mkutano wa wataalamu kisha kukamilisha kazi hii. Shukrani zingine ziwaendee Marehemu Dkt Irnei Myemba na Dkt Columba Mbekenga kwa kuwezesha mkutano wa kwanza wa kutengeneza kitabu hiki.

Kwa kuwa ni vigumu kumtaja kila mmoja kwa jina, natumia fursa hiikuwashukuru kwa pamoja wale ambao kwa njia moja au nyingine walitoamchango wao katika kutengeneza na kuboresha kitabu hiki.

Mwisho, shukrani ziwaendee Shirika la Afya Duniani (WHO) na CDC/PEPFAR kwa mchangowao wa fedha uliowezesha mchakato wa utengenezaji wa kitabu hiki. Kitabu hiki kimepigwa chapa kwa msaada kutoka Global Fund na msaada wa Watu wa Marekani kupitia Shirika la Maendeleo ya Kimataifa (USAID).

Dkt Neema Rusibamayila
Mkurugenzi wa Kinga

I. Chimbuko na Malengo ya Mafunzo Haya

Mafunzo haya ya siku nneyametengenezwa kwa ajili ya wafanyakazi wa afya ya jamii kwa ajili ya mpango wa kifua kikuu kwa kuwapatia mafunzo ya msingi ya kifua kikuu na kuwajengea uwezo wa msingi ili kuwawezesha kutoa huduma ya kifua kikuu katika mazingira ya jamii

Baada ya mafunzo haya mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kueleza kuhusu taarifa za msingi kuhusu kifua kikuu
- Kueleza mataibabu na kinga dhidi ya kifua kikuu
- Kutoa elimu kwa jamii kuhusu tarifa za msingi za kifua kikuu, matibabu yake na jinsi ya kujikinga
- Kuelimisha jamii kuhusu tarifa za msingi za kifua kikuu sugu, matibabu yake na mbinu za kuzuia
- Kuelimisha jamii kuhusu tarifa za msingi za kifua kikuu kwa watoto, matibabu yake na mbinu za kuzuiakufua kikuu kwa watoto
- Kuelimisha jamii kuhusu tarifa za msingi za maambukizi mseto ya kifua kikuu na VVU, matibabu shirikishi na mbinu za kuzuia maambukizi ya VVU kwa wagonjwa wa kifua kikuu katika ngazi ya jamii
- Kutoa huduma za kifua kikuu na huduma shirikishi za kifua kikuu na UKIMWI ngazi ya jamii
- Kukusanya, kutunza, kutuma na kutumia takwimu za kifua kikuu ngazi ya jamii

II. Mpangilio wa Mafunzo

Haya ni mafunzo ya siku nne. Siku tatu za mwanzo, washiriki watajifunza darasani ambapo wawezeshaji watawasilisha mada saba za mwanzo kwa kuhusisha mijadala, kazi za vikundi na mazoezi mbalimbali kwa washiriki. Pamoja na mada ya nane kuwasilishwa kama mada zingine, siku ya nne pia itajumuisha mafunzo kwa njia ya vitendo. Washiriki watapelekwa kwenye jamii ambapo watakutana na wagonjwa wa kifua kikuu na kuweza kuwapa huduma kama sehemu ya mazoezi ya mafunzo kwa vitendo. Mada ya 9 itawasilishwa darasani kwa ajili ya kutoa muongozo kabla washiriki hawajaelekea kwenye jamii kwa ajili ya mafunzo kwa vitendo.

Mbinu mbalimbali zitatumiwa kufanikisha mafunzo haya. Lengo kuu ni kuwajengea uwezo washiriki kutoa huduma za kifua kikuu katika jamii. Pamoja na uwasilishaji utakaohusisha mijadala ya mmojammoja darasani, pia kutakuwa na kazi za vikundi, na maigizo dhima yatakayowapa washiriki fursa ya kujifunza kwa vitendo na hivyo kupata ujuzi na kujenga hisia ya uhalisia wa kazi atakayoifanya watakapokuwa kwenye jamii.

III. Tathmini ya Mafunzo

Kujifunza kwa washiriki kutatathminiwa kwa njia ya jaribio la kabla ya mafunzo na jaribio la baada ya mafunzo. Washiriki watajaza doodso hili mwanzo wa mafunzo na baada ya mafunzo. Jaribio hili litatoa taarifa ya ufahamu a uwezo walionao washiriki kuhusu kifua kikuu na utoaji huduma za kifua kikuu ngazi ya jamii kabla ya mafunzo na hivyo baada ya mafunzo hivyo kutoa fursa ya kutambua mafunzo yamewajengea uwezo washiriki kwa kiasi gani. Pia kutakuwa na tathmini ya kila siku. Kwa njia hii washiriki watakuwa na fursa ya kuandika sehemu ya mada ambayo iliwatatanisha au hawakuielewa. Kwa njia hii wawezeshaji watapata fursa ya kuwaelevesha washiriki kwa kina maeneo ambayo hayakueleweka. Tathmini ya mweisho itatoa picha ya mafunzo yote kwa ujumla.

IV. Zana za Mafunzo

Zana za mafunzo haya zitajumuisha kiongozi cha muwezesaji na kitabu cha mshiriki. Kiongozi cha muwezesaji kitakachoenda sambamba na slaidi za PowerPoint zitamsaidia muwezesaji kuongoza mada na kazi za washiriki. Kitabu cha washiriki kitatumika kama rejea wakati muwezesaji akiwezesha. Kila mshiriki atapaswa kuwa na kitabu chake ili kufuatisha vizuri mada na kuweza kukitumia kitabu chake kufanya mazoezi yatakayokuwa yakitolewa wakati wa mada.

Ratiba ya Mafunzo

SIKU YA KWANZA

Muda	Kipindi	Mhusika/Muwezesaji
02:00 – 02:20	Usajili wa Washiriki	Secretaiati
02:20 – 02:30	Ukaribisho	Mratibu wa Mafunzo
02:30 – 03:00	Mada ya 0: Utambulisho, Matarajio, Malengo ya Warsha na Taratibu zingine	Mratibu wa Mafunzo
03:00 – 03:30	Jaribio la Awali la Ufahamu	Wawezeshaji
03:30 – 04:30	Mada ya 1: Taarifa za Msingi Kuhusu Kifua Kikuu	Muwezesaji
04:30 -05:00	MAPUMZIKO/CHAI	WOTE
05:00 – 06:00	Mada ya 1: Taarifa za Msingi Kuhusu Kifua Kikuu (inaendelea)	Muwezesaji
06:00 – 06:05	Mapumziko ya Uimarishaji	Wote
06:05 – 07:00	Mada ya 2: Tiba na Kinga ya Kifua Kikuu	Muwezesaji
07:00 – 08:00	CHAKULA CHA MCHANA	WOTE
08:00– 09:00	Mada ya 2: Tiba na Kinga ya Kifua Kikuu (inaendelea)	Muwezesaji
09:00 – 09:05	Mapumziko ya Uimarishaji	Wote
09.05 – 10.05	Mada ya 3: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu	Muwezesaji
10:05 – 10:10	Mapumziko ya Uimarishaji	Wote
10:10 – 11:20	Mada ya 3: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu (inaendelea)	Muwezesaji
11:20 – 11:30	Tathmini ya siku	Washiriki
11:30 – 11:45	VIBURUDISHO	WOTE
11:45 - 12:00	Tathmini ya Wawezeshaji	Wawezeshaji

SIKU YA PILI

Muda	Kipindi	Mhusika/Muwezesaji
02:00 – 02:30	Rejea ya Siku ya Kwanza	Wahusika
02:30 – 03:00	Tathmini (Maswali ya mada za siku ya kwanza)	Wawezeshaji
03:00 – 04:30	Mada ya 4: Utoaji wa Elimu ya Msingi Kuhusu Kifua Kikuu kwa Watoto	Muwezesaji
04:30 -05:00	MAPUMZIKO/CHAI	WOTE
05:00 – 05:50	Mada ya 4: Utoaji wa Elimu ya Msingi Kuhusu Kifua Kikuu kwa Watoto (inaendelea)	Muwezesaji
05:50 – 05:55	Mapumziko ya Uimarishaji	Wote
05:55 – 07:00	Mada ya 5: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu	Muwezesaji
07:00 – 08:00	CHAKULA CHA MCHANA	WOTE
08:00– 09:00	Mada ya 5: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu (inaendelea)	Muwezesaji
09:00 – 09:05	Mapumziko ya Uimarishaji	Wote
09.05 – 10.05	Mada ya 5: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu (inaendelea)	Muwezesaji
10:05 – 10:15	Tathmini ya siku	Washiriki
10:15 – 10:40	VIBURUDISHO	WOTE
10:40 - 11:00	Tathmini ya Wawezeshaji	Wawezeshaji

SIKU YA TATU

Muda	Kipindi	Mhusika/Muwezesaji
02:00 – 02:30	Rejea ya Siku ya Pili	Wahusika
02:30 – 03:00	Tathmini (Maswali ya mada za siku ya pili)	Wawezeshaji
03:00 – 04:30	Mada ya 6: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu naVVU	Muwezesaji
04:30 -05:00	MAPUMZIKO/CHAI	WOTE
05:00 – 06:20	Mada ya 6: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu na VVU (inaendelea)	Muwezesaji
06:20 – 06:30	Mapumziko ya Uimarishaji	Wote
06:30 – 07:00	Mada ya 7: Huduma za Kifua Kikuu na Huduma Shirikishi za Kifua Kikuu na UKIMWI Ngazi ya Jamii	Muwezesaji
07:00 – 08:00	CHAKULA CHA MCHANA	WOTE
08:00– 09:40	Mada ya 7: Huduma za Kifua Kikuu na Huduma Shirikishi za Kifua Kikuu na UKIMWI Ngazi ya Jamii	Muwezesaji
09:40 – 09:45	Mapumziko ya Uimarishaji	Wote
09.45 – 11.10	Mada ya 8: Ufuatiliaji na Tathmini ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii	Muwezesaji
11:10 – 11:20	Tathmini ya siku	Washiriki
11:20 – 11:30	VIBURUDISHO	WOTE
11:35 - 12:00	Tathmini ya Wawezeshaji	Wawezeshaji

SIKU YA NNE

Muda	Kipindi	Mhusika/Muwezesaji
02:00 – 02:30	Rejea ya Siku ya Tatu	Wahusika
02:30 – 03:00	Tathmini (Maswali ya mada za siku ya tatu)	Wawezeshaji
03:00 – 04:30	Mada ya 8: Ufuatiliaji na Tathmini ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii	Muwezesaji
04:30 -05:00	MAPUMZIKO/CHAI	WOTE
05:00 – 05:50	Mada ya 9: Muongozo wa Mazoezi kwa Vitendo (Field Trip)	Muwezesaji
05:50 – 07:30	Safari ya Mafunzo kwa Vitendo (Field)	Washiriki na Wawezeshaji
07:30 – 08:30	CHAKULA CHA MCHANA	WOTE
08:30– 09:10	Tathmini ya Mafunzo ya Vitendo	Wawezeshaji
09.10 – 09.50	Kutengeneza Mpango Kazi	Washiriki
09:50 – 10:20	Jaribio la Baada ya Mafunzo	Washiriki
10:20 – 10:40	Tathmini ya Mwisho	Washiriki
10:40 – 10:50	Kufunga Mafunzo Rasmi	
10:50 – 11:10	VIBURUDISHO	WOTE

Mada ya 1: Taarifa za Msingi Kuhusu Kifua Kikuu.

Muda: Dakia 110

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kufafanua maana ya kifua kikuu
- Kueleza namna kifua kikuu kinavyoenea
- Kubaini mambo yanayochangia kuenea kwa kifua kikuu
- Kutambua aina za kifua kikuu
- Kubaini dalili za kifua kikuu
- Kubaini njia za ugunduzi wa kifua kikuu

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Kiongozi wa mwezesaji
- Kitabu cha washiriki

Majumuisho ya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji (presentation)	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 10	Bungua Bongo, Uwasilishaji	Maana ya kifua kikuu
3	Dakika 15	Uwasilishaji	Namna kifua kikuu kinavyoenea
4	Dakika 30	Kazi za vikundi	Mambo yanayochangia kuenea kwa kifua kikuu
5	Dakika 15	Uwasilishaji	Aina za kifua kikuu
6	Dakika 10	Bungua Bongo, Uwasilishaji	Dalili za kifua kikuu
7	Dakika 15	Mijadala ya jozi Uwasilishaji	Njia za ugunduzi wa kifua kikuu
8	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tathmini ya Mada
9	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada (Key Points)

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

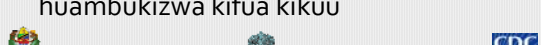
Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>MADAYA 1: Taarifa za Msingi Kuhusu Kifua Kikuu</p>	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 110</p>
-------------	--	--

Slaidi ya 2	<h3 style="text-align: center;">Malengo ya Mada</h3> <p>Baada ya mada hii mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kufafanua maana ya kifua kikuu ■ Kueleza namna kifua kikuu kinavyoenea ■ Kubaini mambo yanayochangia kuenea kwa kifua kikuu ■ Kutambua aina za kifua kikuu ■ Kubaini dalili za kifua kikuu ■ Kubaini njia za ugunduzi wa kifua kikuu ■ Kuelimisha jamii kuhusu taarifa za msingi za kifua kikuu 	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafania malengo ya mada</p>
-------------	--	--

Hatua ya 2: Maana ya Kifua Kikuu (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3-4 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3	<h3 style="text-align: center;">Bungua Bongo</h3> <p style="text-align: center;">■ Kifua kikuu ni nini?</p> 	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kifua kikuu ni nini? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 4	<h3 style="text-align: center;">Maana ya Kifua Kikuu</h3> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kifua kikuu ni ugonjwa sugu unaosababishwa na vimelea aina ya bakteria visivyoonekana kwa macho ila kwa harubini. ■ Mgonjwa anapokohoa au kupiga chafya, vimelea husambaa hewani na hivyo mtu mwingine akivuta hewa hiyo huweza huambukizwa kifua kikuu 	<p>FAFANUA kuwa Kifua kikuu wakati mwingine huitwa TB. Huu ni ugonjwa unaosababishwa na vimelea vinavyoitwa <i>Mycobacterium tuberculosis</i></p> <p>Ugonjwa huu unaweza kushambulia sehemu yoyote ya mwili, lakini mara nyingi hushambulia mapafu.</p>

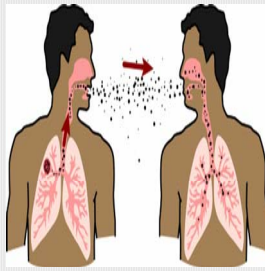
Hatua ya 3: Namna Kifua Kikuu Kinavyoenea (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 5 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 5

Namna Kifua Kikuu Kinavyoenea

- Kifua kikuu kinaenea kwa njia ya hewa kutoka kwa mtu mwenye maambukizi ya kifua kikuu kwenda kwa mtu mwingine
- Mtu mwenye maambukizi ya kifua kikuu anapokohoa au kupiga chafya hutoa vimelea hivyo, na mtu aliyekaribu yake anapovuta hewa huvuta na vimelea vya bakteria

FAFANUA kuwa

Mtu anaweza kuwa na **kifua kikuu kikali** au tuli. Kifua kikuu kikali inamaanisha kuwa bakteria wanashambulia mwili na mfumo wa kinga unashindwa kuwazuia wasisababishe ugonjwa. Watu wenye kifua kikuu kikali kwenye mapafu yao wanaweza kuambukiza bakteria mtu mwingine yeyote anayekuwa karibu yake. Mtu mwenye kifua kikuu kikali anapokohoa, kupiga chafya au kutema mate, mtu aliyekaribu anaweza kuvuta hewa yenye bakteria wa kifua kikuu na kuambukizwa.

Wengine huwa na **kifua kikuu tuli**, hii ina maana kuwa mwili wa mtu huyu umefanikiwa kupambana na bakteria wa kifua kikuu kwa ukamilifu na kuwazuia wasisababishe ugonjwa. Watu wenye kifua kikuu tuli hawajisikii wagonjwa, hawana dalili, na hawawezi kuwaambukiza kifua kikuu watu wengine. Kwa baadhi ya watu, bakteria wa kifua kikuu wanakuwa tuli maisha yote bila ya kuwa wakali. Lakini kwa watu wengine kifua kikuu tuli kinaweza kuwa kikali iwapo mfumo wa kinga wa mtu unadhoofika- kwa mfano kwa VVU.

Hatua ya 4: Mambo Yanayochangia Kuenea kwa Kifua Kikuu (Dakika 30)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 6-9 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

Slaidi ya 6	<p>Kazi za vikundi</p> <ul style="list-style-type: none">Ni mambo gani yanayochangia kuenea kwa kifua kikuu?	<p>Kazi za vikundi: (Dakika 25)</p> <p>WAGawe washiriki katika makundi</p> <p>WAELEKEZE washiriki kujadili swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">Ni mambo gani yanayochangia kuenea kwa kifua kikuu? <p>RUHUSU washiriki kujadili kwa dakika 10</p> <p>RUHUSU vikundi vichache kuwasilisha na wengine kuchangia</p> <p>SAHIHISHA na HITIMISHA kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 7	<p>Mambo Yanayochangia Kuenea Kwa Kifua Kikuu</p> <ul style="list-style-type: none">Kuwepo kwa mgonjwa mwenye vimelea kwenye jamii ambaye hajaanza matibabuWagonjwa wanaokatiza matibabu mara kwa mara huendelea kuambukiza kwenye jamiiKukaa kwa muda mrefu maeneo yenye msongamano, pasipo na hewa na mgonjwa mwenye vimelea vya kifua kikuu	

Slaidi ya 8	<p>CHANGAMOTO KATIKA KUPAMBANA NA KIFUA KIKUU</p> <ul style="list-style-type: none"> Wagonjwa wengi huchelewa kutafuta matibabu Baadhi ya wagonjwa hufikiri kuwa wamelogwa na kupoteza muda kuhangaikia matibabu ya kulogwa. Mahusiano ya TB na UKIMWI husababisha wagonjwa wengi kuchelewa kwenda hospitali wakifikiri wana UKIMWI. 	
Slaidi ya 9	<p>CHANGAMOTO KATIKA KUPAMBANA NA KIFUA KIKUU ...</p> <ul style="list-style-type: none"> Uchache wa vituo vinavyotoa huduma ya usimamizi wa umezaji dawa Wananchi kutouelewa vizuri ugonjwa wa kifua kikuu Kujitokeza kwa usugu wa vimelea vya TB dhidi ya madawa muhimu ambayo wagonjwa wamekuwa wakiyatumia (MDR TB) 	

Hatua ya 5: Aina za Kifua Kikuu na Dalili Zake (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 10 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Slaidi ya 10	<p>Aina za Kifua Kikuu</p> <p>Kuna aina kuu mbili za Kifua kikuu</p> <ol style="list-style-type: none"> Kifua kikuu cha mapafu- hushambulia mapafu Kifua kikuu nje ya mapafu-hushambulia viungo vingine nje ya mapafu kama:- ubongo, mifupa, matezi, ngozi moyo n.k Kifua kikuu nje ya mapafu kinajitokeza zaidi kwa watu wanaoishi na VVU kutokana na kuporomoka kwa kinga. <p>Angalizo: Kifua kikuu cha mapafu ndicho kinacho ambukiza</p>	
--------------	---	--

Hatua ya 6: Dalili za Kifua Kikuu (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 11-14 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

<p>Slaidi ya 11</p>	<p>Mjadala Katika Jozi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dalili za kifua kikuu ni zipi? 	<p>Mjadala Katika Jozi (Dakika 10)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalili za kifua kikuu ni zipi? <p>WARUHUSU washiriki wjadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
<p>Slaidi ya 12</p>	<p>Dalili za Kifua Kikuu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kukohoa wiki mbili au zaidi ▪ Homa za mara kwa mara ▪ Kutokwa na jasho jingi kuliko kawaida, hasa wakati wa usiku ▪ Kutoa makohozi yaliyochanganyika na damu ▪ Udhaifu au uchovu ▪ Kupungua uzito 	<p>FAFANUA kuwa Dalili za kifua kikuu hutegemea sana ni mahali gani bakteria wa kifua kikuu wanakua. Kwa kawaida bakteria wa kifua kikuu wanakua kwenye mapafu na kusababisha kifua kikuu cha mapafu. Kifua kikuu cha mapafu kinaweza kusababisha kifua kikuu kinachochukua wiki mbili au zaidi, maumivu ya kifuanu na kukohoa damu. Dalili nyingine za ugonjwa wa kifua kikuu ni pamoja na udhaifu au uchovu, kupungua uzito, kukosa hamu ya kula, baridi, homa na kutoka jasho usiku. Kifua kikuu tuli hakina dalili.</p>
<p>Slaidi ya 13</p>	<p>Dalili za Kifua Kikuu.....</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tukumbuke kuwa mgonjwa mwenye kifua kikuu nje ya mapafu anaweza asiwe na dalili ya kukohoa ▪ Dalili za kifua kikuu nje ya mapafu hutegemea kiungo kilichoathirika mfano: kuvimba kwa tezi, kuwa na nundu mgongoni, maji kujaa kwenye mapafu nk 	

Slaidi ya 14	Rufaa	<p>WAELEZE washiriki kuwa kutakuwa na kipindi cha ujazaji wa form na watafanya mazoezi ya kutosha ili waelewe vizuri</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mtu akigundulika kuwa na dalili mojawapo kati ya hizo zilizotajwa, inapaswa aende kituo cha afya mara moja ■ Anatakiwa kujaziwa fomu maalum ya kwenda nayo kwenye kituo cha afya. ■ Hakikisha fomu inajazwa kwa usahihi 	

Hatua ya 7: Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 15-18 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya saba ya mada.

Slaidi ya 15	Mjadala wa Jozi	<p><i>Mjadala wa Jozi (Dakika 10)</i></p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kifua kikuu kinagunduliwaje <p>RUHUSU washiriki kujadili katika jozi</p> <p>RUHUSU jozi chachekuwasilisha na wengine kuchangia</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofua</p>
Slaidi ya 16	Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu	
	<p>Kuna njia mbili za kugundua kifua kikuu ;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuchukua vizuri historia ya mgonjwa <p>Mfano:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Dalili za kifua kikuu ■ Amewahi kuishi na mtu mwenye kifua kikuu cha mapafu ■ Magonjwa yanayosababisha kinga ya mwili kushuka kwa mfano; UKIMWI, kisukari, kansa, utapiamlo ■ Aliyewahi kuugua kifua kikuu na hakumaliza matibabu vizuri <p>Wanaojidunga madawa ya kulevya</p>	

Slaidi ya 17	<p>Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu</p> <p>2. Kufanya uchunguzi wa kimaabara</p> <p>i. Kuchunguza <u>sampuli ya makohozi</u> ya mgonjwa kwa njia ya harubini</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hii ndio njia ambayo ni rahisi na haina gharama kubwa ▪ Njia hii huweza kufanyika hata katika vituo vidogo vya afya vinavyoweza kutumia harubini ▪ Pia inachukua muda mfupi wa siku moja tu kupata majibu na mgonjwa akaanzishiwa matibabu 	<p>WAELEZE washiriki kuwa upimaji wa sampuli ya makohozi huchukua siku moja au mbili ambapo mteja hutakiwa kutoa sampuli mbili za makohozi, kohozi la kwanza anapofika tu kituo cha afya siku hiyo, kisha hupewa kopo lingine kwa ajili ya kuweka sampuli nyingine asubuhi ya siku ianyofuatana ,na mteja huelekezwa kufika siku inayofuata kwa majibu na matibabu ikiwa atagundulika ana kifua kikuu.</p>
Slaidi ya 18	<p>Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu</p> <p>ii. Vipimo vinginevyo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Kipimo cha kalcha cha bakteria:</u> Kuotesha makohozi katika maabara kwa ajili ya ugunduzi wa vimelea na pia kubaini dawa zinazofaa kuu vimelea vilivyooteshwa ▪ Kupiga picha ya mionzi ya kifua (x-ray) pale ambapo vimelea havijaonekana kwenye harubini 	<p>ELEZA kuwa: Kipimo cha x –ray peke yake hakiwezi kutumika kumgundua mgonjwa bila viambatanishi vya historia ya mgonjwa pamoja na vipimo vya makohozi pia waeleze wshiriki kuwa kipimo cha kuotesha makohozi nighali na kinachukua muda mrefu hivyo hufanyika kwa wagonjwa wenye kuhisiwa kuwa na kifua kikuu sugu</p>

Hatua ya 8: Tathmini ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 19 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nane ya mada.

Slaidi ya 19	<p>Tathmini</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nini maana ya kifua kikuu ? ▪ Kifua kifua kikuu kinaenezwaje? ▪ Ni mambo gani yanayochangia kuenea kwa kifua kikuu? ▪ kina aina ngapi za kifua kikuu ? ▪ Ni dalili zipi za kifua kikuu? ▪ Eleza njia za ugunduzi wa kifua kikuu? 	
--------------	--	--

Hatua ya 9: Mambo Muhimu ya Mada (key Points) (Dakika5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 20 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Slaidi ya 20	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Mambo Muhimu</div> <ul style="list-style-type: none">■ Kifua kikuu ni ugonjwa sugu unaosababishwa na vimelea vya baktaria■ Kifua kikuu huambukizwa kwa njia ya hewa■ Mtu mwenye kifua kikuu cha mapafu huambukiza zaidi kuliko mtu aliye na kifua kikuu nje ya mapafu■ Ugunduzi wa kifua kikuu hufanyika kwa njia ya sampuli ya makohozi <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; margin-top: 10px;"></div>	
--------------	--	--

Mada ya 2: Tiba na Kinga ya Kifua Kikuu

Muda:Dakia 110

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kueleza umuhimu wa matibabu ya kifua kikuu
- Kubaini dawa zinazotumika kutibu kifua kikuu
- Kueleza utaratibu wa matibabu ya kifua kikuu
- Kubaini athari zinazoweza kutokana na matumizi ya dawa za kifua kikuu
- Kueleza njia za kuzuia kuenea kwa kifua kikuu ngazi ya jamii

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Dawa kwa ajili ya mfano
- Kiongozi cha mwezesaji
- Kitabu cha washiriki

Majumuisho ya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji (presentation)	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 10	Mijadala katika jozi Uwasilishaji	Umuhimu wa Matibabu ya Kifua Kikuu
3	Dakika 20	Uwasilishaji Uoneshaji wa Dawa Halisi	Dawa Zinazotumika Kutibu Kifua Kikuu
4	Dakika 15	Uwasilishaji	Utaratibu wa Matibabu ya Kifua Kikuu
5	Dakika 10	Bungua Bongo	Athari Zinazotokana na Matumizi ya Dawa za Kifua Kikuu
6	Dakika 40	Kazi za vikundi Uwasilishaji	Njia za Kuzuia Kuenea kwa Kifua Kikuu Katika ya Jamii
7	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tathmini
8	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada (key Points)

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>MADA YA 2: Tiba na Kinga ya Kifua Kikuu</p>	
-------------	---	--

Slaidi ya 2	<h2 style="text-align: center;">Malengo ya mada</h2> <ul style="list-style-type: none"> ■ Baada ya mada hii mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kueleza umuhimu wa matibabu ya kifua kikuu ▪ Kubaini dawa zinazotumika kutibu kifua kikuu ▪ Kueleza utaratibu wa matibabu ya kifua kikuu ▪ Kubaini athari zinazoweza kutokana na matumizi ya dawa za kifua kikuu ▪ Kueleza njia za kuzuia kuenea kwa kifua kikuu ngazi ya jamii
-------------	--

Hatua ya 2: Umuhimu wa Matibabu ya Kifua Kikuu (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3-5 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3	<h3 style="text-align: center;">Mijadala Katika Jozi</h3> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kuna umuhimu gani wa kutibu kifua kikuu ? 	<p><i>Mijadala Katika jozi(dakika 5)</i></p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuna umuhimu gani wa kutibu kifua kikuu? <p>WARUHUSU washiriki wajadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 4	<h3 style="text-align: center;">Umuhimu wa Matibabu ya Kifua Kikuu</h3> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kifua kikuu ni janga la kitaifa na kimataifa – Kisipotibiwa watu wengi katika jamii wataambukizwa <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mgonjwa wa kifua kikuu asiyetumia dawa anaweza kuambukiza watu wengine ■ Kifua kikuu kisipotibiwa kinaleta maradhi mengi (complications) na mwisho kinaleta kifo kwa mgonjwa ■ Kifua kikuu kinatibika na dawa za matibabu zinapatikana ■ Mgonjwa wa kifua kikuu asipotumia dawa za matibabu kwa usahihi, inaweza kusababisha kifua kikuu sugu (MDR) 	<p>SISITIZA kuwa kutokana na sababu hizi, ni muhimu mtu anapoonekana na dalili za kifua kikuu, apimwe na akionesha ameambukizwa kifua kikuu apatiwe matibabu mara moja.</p>

Slaidi ya 5

Umuhimu wa Matibabu ya Kifua Kikuu

- Malengo ya Tiba ya Kifua Kikuu
 - Kuponya ugonjwa wa kifua kikuu hivyo kurudisha ubora wa maisha na uzalishaji
 - Kuzuia vifo vinavyosababishwa na ugonjwa wa kifua kikuu na madhara yake
 - Kuzuia kurudiwa na ugonjwa wa kifua kikuu
 - Kupunguza maambukizo kwa watu wengine
 - Kuzuia kifua kikuu sugu

Hatua ya 3: Dawa Zinazotumika Kutibu Kifua Kikuu (Dakika 20)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 6-9 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 6

Dawa Zinazotumika Kutibu Kifua Kikuu

- Dawa za kifua kikuu zipo katika mfumo wa dawa mseto
- Dawa hizo ni mchanganyiko wa dawa nne ambazo zimechanganywa kwenye kidonge kimoja
- Upo mseto wa dawa nne, mseto wa dawa tatu na mseto wa dawa mbili

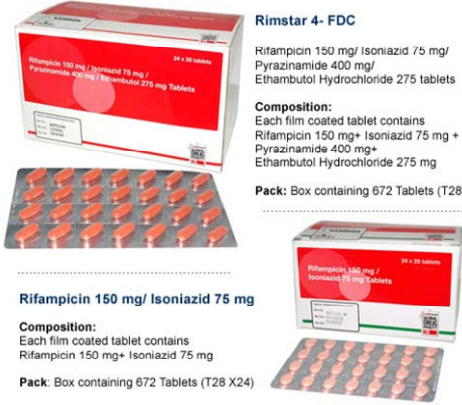

Slaidi ya 7

Dawa Zinazotumika Kutibu Kifua Kikuu ...

Jina la Dawa	Muundo
Isoniazid	
Rifampin	
Ethambutol	
Pyrazinamide	

Dawa Mseto

Dawa Mojamoja

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 8</p>	 <p>Rimstar 4- FDC</p> <p>Rifampicin 150 mg/ Isoniazid 75 mg/ Pyrazinamide 400 mg/ Ethambutol Hydrochloride 275 mg tablets</p> <p>Composition: Each film coated tablet contains Rifampicin 150 mg+ Isoniazid 75 mg + Pyrazinamide 400 mg+ Ethambutol Hydrochloride 275 mg</p> <p>Pack: Box containing 672 Tablets (T28 X24)</p> <p>Rifampicin 150 mg/ Isoniazid 75 mg</p> <p>Composition: Each film coated tablet contains Rifampicin 150 mg+ Isoniazid 75 mg</p> <p>Pack: Box containing 672 Tablets (T28 X24)</p>	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 9</p>	<p style="text-align: center;">Dawa Zinazotumika Kutibu Kifua Kikuu ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kila mmoja atazame dawa za kifua kikuu zilivyo <ul style="list-style-type: none"> ■ Dawa mojamoya ■ Dawa mseto wa dawa nne, dawa tatu na dawa mbili 	<p>ELEZEA: Dawa hizi hutengenezwa kwa rangi mbalimbali kutokana na kiwanda kilichotengeneza</p> <p>ONESHA Mseto wa dawa halisi zinazotumika kwa wakati huo</p>

Hatua ya 4: Utaratibu wa Matibabu ya Kifua Kikuu (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 10-14 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 10</p>	<p style="text-align: center;">Utaratibu wa Matibabu ya Kifua Kikuu</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Dawa za kifua kikuu ni salama na zinapatikana katika vituo vya afya vinavyotoa huduma hiyo bila malipo ■ Matumizi sahihi ya dawa za kifua kikuu ndio msingi wa udhibiti wa kifua kikuu katika jamii ■ Umezaji sahihi wa dawa na kukamilisha dozi husaidia kuepuka kifua kikuu sugu na kuzui kuenea kwa kifua kikuu katika jamii 	
---	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 11</p>	<p>Utaratibu wa Matibabu ya Kifua Kikuu.....</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Matibabu ya kifua kikuu huchukua siku 168 hadi siku 224 kutegemea na aina ya mgonjwa ▪ Muda wa matibabu umegawanyika katika vipindi viwili; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Matibabu ya awali: siku 56 wagonjwa wapya na siku 84 kwa wagonjwa wa marudio ▪ Matibabu ya muendelezo: siku 112 kwa wagonjwa wapya na siku 140 kwa wagonjwa wa marudio 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 12</p>	<p>Utaratibu wa Matibabu ya Kifua Kikuu.....</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Matibabu hufanyika katika utaratibu wa DOT ambao ni umezaji wa dawa chini ya uangalizi ▪ Mgonjwa hutakiwa kuchagua mahali pa kumezea dawa aidha kwenye kituo cha afya (facility DOT) au nyumbani (home based DOT) ▪ DOT husadia kuhakikisha mgonjwa anameza dawa sahihi, idadi sahihi ya vidonge na kwa muda muafaka kwa kipindi chote cha matibabu 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 13</p>	<p>Utaratibu wa Matibabu ya Kifua Kikuu.....</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Umuhimu wa DOT ni pamoja na; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kumponyesha mgonjwa ▪ Kuzuia usugu wa dawa ▪ Kuzuia kuenea kwa kifua kikuu katika jamii ▪ Angalizo: Usimamizi wa dawa nyumbani ni kwa wagonjwa wapya tu 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 14</p>	<p>Utaratibu wa Matibabu ya Kifua Kikuu.....</p> <p>Mambo muhimu ya kuzingatia</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mgonjwa hapaswi kukatisha matibabu pale anapoona anapata nafuu, <ul style="list-style-type: none"> ▪ Anapaswa aendelee kumeza dawa mpaka amalize kwa muda aliopangiwa ▪ Kukatisha matibabu ni hatari kwani kunaweza kusababisha kifua kikuu kurudia au kuwa sugu. ▪ Usimamizi wa dawa nyumbani ni kwa wagonjwa wapya tu ▪ Ikumbukwe kuwa kifua kikuu sugu ni kigumu kutibika na matibabu yake ni ghali 	

Hatua ya 5: Athari Zinazotokana na Matumizi ya Dawa za Kifua Kikuu (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 15-18 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Slaidi ya 15	<p>Bungua bongo</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni athari gani zinaweza kutokea kutokana na kutumia na dawa za kifua kikuu? <p> </p>	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni athari gani zinaweza kutokea kutokana nakutumia na dawa za kifua kikuu? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>														
Slaidi ya 16	<p>Athari Zinazotokana na Matumizi ya Dawa za Kifua Kikuu</p> <ul style="list-style-type: none"> Wagonjwa walio wengi hutumia dawa za kifua kikuu na kumaliza bila kupata athari yoyote Dawa hizi ni salama kwa kina mama wajawazito na wanaonyonyesha isipokuwa dawa ya sindano Ni vyema mgonjwa akaelimishwa athari ambazo anawezakuzipata Zipo athari ndogondogo ambazo mgonjwa akizipata anaweza akaendelea na dawa; Pia zipo athari kubwa ambazo mgonjwa akizipata itamlazimu kuacha dawa na kurudi kituo cha afya kwa haraka <p> </p>															
Slaidi ya 17	<p>Baadhi ya athari za dawa za kifua kikuu na hatua za kuchukua</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Athari ndogo ndogo</th> <th>Hatua za kuchukua</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kichefu chefu, kukosa hamu ya kula, maumivu ya tumbo, gesi</td> <td>Endelea na matibabu</td> </tr> <tr> <td>Kujisikia mwili kuchoka</td> <td>Mtoe hofu mgonjwa na mpe dawa pamoja na chakula au kinywaji</td> </tr> <tr> <td>Mapigo ya moyo kwenda mbio</td> <td>Endelea na matibabu</td> </tr> <tr> <td>Mkojo wa manjano/mwekundu</td> <td>Mhakikishie mgonjwa kuwa hali hiyo ni ya kawaida</td> </tr> <tr> <td>Maumivu ya viungo</td> <td>Mpeleke mgonjwa kwenye kituo cha tiba</td> </tr> <tr> <td>Miguu kuwaka moto</td> <td>Mpeleke mgonjwa kwenye kituo cha afya</td> </tr> </tbody> </table>	Athari ndogo ndogo	Hatua za kuchukua	Kichefu chefu, kukosa hamu ya kula, maumivu ya tumbo, gesi	Endelea na matibabu	Kujisikia mwili kuchoka	Mtoe hofu mgonjwa na mpe dawa pamoja na chakula au kinywaji	Mapigo ya moyo kwenda mbio	Endelea na matibabu	Mkojo wa manjano/mwekundu	Mhakikishie mgonjwa kuwa hali hiyo ni ya kawaida	Maumivu ya viungo	Mpeleke mgonjwa kwenye kituo cha tiba	Miguu kuwaka moto	Mpeleke mgonjwa kwenye kituo cha afya	
Athari ndogo ndogo	Hatua za kuchukua															
Kichefu chefu, kukosa hamu ya kula, maumivu ya tumbo, gesi	Endelea na matibabu															
Kujisikia mwili kuchoka	Mtoe hofu mgonjwa na mpe dawa pamoja na chakula au kinywaji															
Mapigo ya moyo kwenda mbio	Endelea na matibabu															
Mkojo wa manjano/mwekundu	Mhakikishie mgonjwa kuwa hali hiyo ni ya kawaida															
Maumivu ya viungo	Mpeleke mgonjwa kwenye kituo cha tiba															
Miguu kuwaka moto	Mpeleke mgonjwa kwenye kituo cha afya															

Athari kubwa za dawa na hatua za kuchukua...

Athari kubwa	
<ul style="list-style-type: none"> • Harara na muwasho wa ngozi • Ngozi na/au macho kuwa ya njano • Kutapika mara kwa mara • Kutosikia • Kizunguzungu • Matatizo ya kuona 	<p>Mshauri asimamishie matibabu na muhimize kwenda kituo cha tiba haraka</p>

Hatua ya 6: Njia za Kuzuia Kuenea kwa Kifua Kikuu Katika ya Jamii (Dakika 40)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 19-20 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Kazi za vikundi

- Ni njia zipi zinaweza kuzuia kuenea kwa kifua kikuu?

Kazi za vikundi: (Dakika 30)

WAGAWE washiriki katika makundi

WAELEKEZE washiriki kujadili swali lifuatalo

- Ni njia zipi zinaweza kuzuia kuenea kwa kifua kikuu?

RUHUSU washiriki kujadili kwa dakika 10

RUHUSU vikundi vichache kuwasilisha na wengine kuchangia

SAHIHISHA na **HITIMISHA** kwa kuelezea slide inayofuata

Njia za Kuzuia Kuenea Kwa Kifua Kikuu Katika ya Jamii

- Kifua kikuu kinazuilika kwa njia zifuatazo:
 1. Kuibua na kuwapeleka mapema wote wenye dalili za kifua kikuu katika vituo vya huduma za afya kwa uchunguzi
 2. Kugundua mgonjwa na kuanza matibabu sahihi mapema
 3. Kuishi kwenye nyumba zenye kuruhusu hewa safi inayoingia na kutoka
 4. Kuepuka misongamano isiyokuwa ya lazima

Hatua ya 7: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 21 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya saba ya mada.

Tathmini

- Matibabu ya kifua kikuu huchukua muda gani?
- Matibabu ya kifua kikuu yamegawanyika katika sehemu ngapi?
- DOT ni nini?
- Nani anayetakiwa kusimamia DOT?
- Ni athari zipi zinazoweza kutokana na dawa za kifua kikuu
- Ni njia zipi zinazua kuenea kwa kifua kikuu
- Je mama mjamzito anaweza kutumia dawa za kifua kikuu?

Hatua ya 8: Mambo Muhimu ya Mada (key Points) (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 22 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Mambo Muhimu

- Dawa za kifua kikuu ni salama na zinapatikana bila malipo
- Matibabu ya kifua kikuu huchukua miezi sita hadi nane kulingana na aina ya mgonjwa
- Dawa zinazotumika kutibu kifua kikuu ni dawa mseto
- DOT ni njia sahihi ya usimamizi wa dawa za kifua kikuu
- Kumgundua mgonjwa mapema na kumuanzishia matibabu ndio njia sahihi ya kudhibiti kuenea kwa kifua kikuu katika jamii

Mada ya 3: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu

Muda:Dakia 130

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kueleza maana ya elimu ya afya
- Kueleza umuhimu wa kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu
- Kueleza njia za uelimishaji jamii
- Kueleza hatua za utoaji wa elimu kwa jamii
- Kutoa elimu ya kifua kikuu kwa jamii

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Kiongozi cha Mwezesaji
- Kitabu cha Washiriki
- Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 3.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Majumuisho ya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 10	Bungua bongo Uwasilishaji	Maana ya Elimu ya Afya
3	Dakika 15	Mijadala katika jozi	Umuhimu ya Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu
4	Dakika 50	Kazi za vikundi Uwasilishaji	Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii
5	Dakika 40	Igizo dhima	Utoaji wa Elimu ya Kifua Kikuu kwa Jamii
6	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tathmini
7	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada (key Points)

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

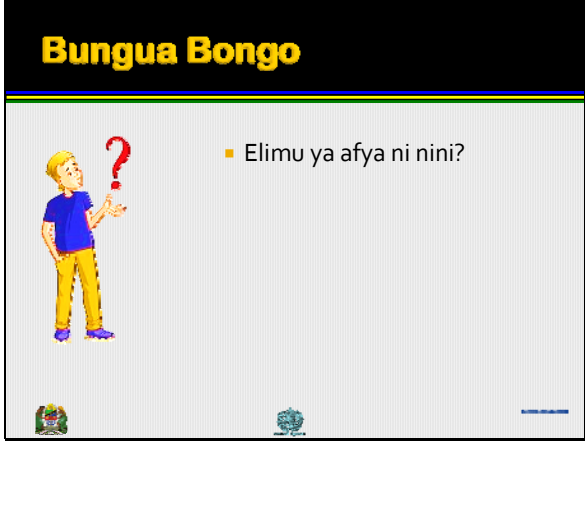
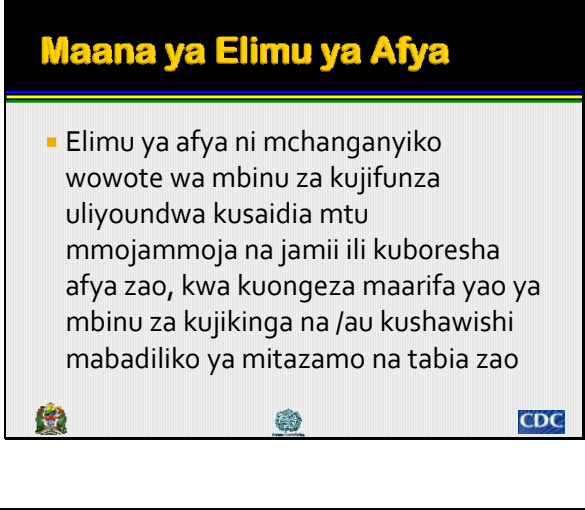
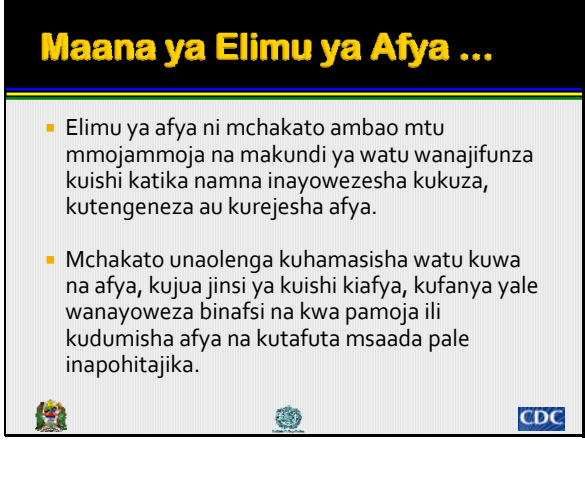
Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>MADA YA 3: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu</p> 	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 130</p>
Slaidi ya 2	<p>Malengo ya Mada</p> <ul style="list-style-type: none">■ Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:<ul style="list-style-type: none">■ Kueleza maana ya elimu ya afya■ Kueleza umuhimu wa kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu■ Kueleza hatua za utoaji wa elimu kwa jamii■ Kutoa elimu ya kifua kikuu kwa jamii 	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafaua malengo ya mada</p>

Hatua ya 2: Maana ya Elimu ya Afya (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3-5 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3		<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">• Elimu ya afya ni nini? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita au ubao</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 4		
Slaidi ya 5		

Hatua ya 3: Umuhimu ya Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 6-7 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 6	<p>Mjadala Katika Jozi</p> <ul style="list-style-type: none">■ Kuna umuhimu gani kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu? 	<p>Mjadala Katika jozi (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">• Kuna umuhimu gani wa kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu? <p>WARUHUSU washiriki wjadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 7	<p>Umuhimu ya Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu</p> <ul style="list-style-type: none">■ Kuongeza ufahamu wa jamii kuhusu kifua kikuu■ Kuongeza ufahamu wa jamii kuhusu mbinu za kujikinga na kifua kikuu■ Kuwawezesha watu kutambua watu wenye dalili za kifua kikuu na kuwasaidia kutafuta matibabu■ Kuwawezesha watu walioathirika na kifua kikuu kutafuta matibabu kabla tatizo kuwa kubwa■ Kutafuta ushirika na jamii katika mapambano dhidi ya kifua kikuu 	

Hatua ya 4: Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii (Dakika 50)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 8-22 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

Slaidi ya 8	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii</p> <ul style="list-style-type: none">■ Ili kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu, muwezesaji anahitaji kupitia hatua nne<ol style="list-style-type: none">1. Maandalizi,2. Utoaji wa elimu yenyewe,3. Tathimini na4. Ripoti	
-------------	--	--

Kazi za Vikundi

■ Ni mambo gani muwezesaji anafanya katika kila hatua katika hatua zifuatazo?

1. Maandalizi,
2. Uwasilishaji wa mada,
3. Tathimini
4. Ripoti

Kazi za vikundi: (Dakika 30)

WAGAWE washiriki katika makundi manne

WAELEKEZE washiriki kujadili swali lifuatalo

Ni mambo gani muwezesaji anafanya katika kila hatua katika hatua zifuatazo?

- Maandalizi
- Uwasilishaji wa somo
- Tathimini
- Ripoti

GAWA hatua mojammoja kwa kila kundi; kila kundi lijadili kazi ya muwezesaji katiika hatua waliyopewa.

RUHUSU washiriki kujadili kwa dakika 10

RUHUSU vikundi kuwasilisha kwa kuanza na kundi linalojadili hatua ya kwanza, kisha ya pili, ya tatu na mwisho ya nne

RUHUSU makundi mengine kuchangia baada ya kundi husika kuwasilisha

SAHIHISHA na **HITIMISHA** kwa kuelezea slide zinazofuata

Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...

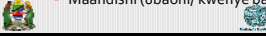

1. Maandalizi

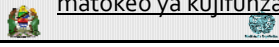

- Moja ya njia bora za kujiungeza kujiamini ni ya kujiandaa na kujiandaa na kujiandaa.
- Tafakari juu ya uzoefu wako katika kuelimisha
- Fanya uchunguzi wa mahitaji ya sasa ya unaowaelimisha
- Jiulize, "ninahitaji nini ili niweze kuwaelimisha vizuri na nifikie matarajio yao?"

Tumia uzoefu wako kama zana ya kufundishia. Jifunze kila kitu unachoweza kuhusu wasikilizaji wako. Kazi zao, asili, kitu chochote unaweza kutumia kwa ajili ya kufaniskisha uelimishaji.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 11</p>	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>1. Maandalizi ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Andaa Malengo ya mada ▪ Malengo ya mada yataongoza: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maudhui ya mada utakayofundisha ▪ Uwasilishaji / mbinu za kufundishia ▪ Mbinu za kufanya tathmini ya mafanikio ya mada ▪ Andaa mada yako 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 12</p>	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>1. Maandalizi ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Andaa vifaa vya kufundishia <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bango kitika, kalamu, karatasi, daftari, picha midoli n.k ▪ Andaa mazingira <ul style="list-style-type: none"> ▪ Darasa, /chumba/ eneo la wazi/ mazingira ya nyumbani n.k ▪ Taarifu wahusika/wamiliki wa mahali pa kutolea elimu (familia, viongozi wa kijiji, shule n.k) ▪ Waandae wasikilizaji <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mtu mmojammoja, familia, kikundi, wanafunzi, mkutano n.k 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 13</p>	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>2. Wasilisha mada yako</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mada yako itakuwa na sehemu tatu <ol style="list-style-type: none"> i. Ufunguzi ii. Dhana ya somo (Nyama ya mada) iii. Kufunga i. Ufunguzi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unaanzia pale wasikilizaji walipo na kumalizia pale unapotaka wafikie! ▪ Lakini kwanza ... <p>Ni lazima kujua washiriki walipo. Je, wnaelewa nini kuhusu mada tunayotaka kufundisha?</p> 	

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 14</p>	<h3 style="text-align: center;">Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</h3> <p>i. Ufunguzi ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Anza na kitu kinachovutia kusikiliza <ul style="list-style-type: none"> ▪ Msikilizaji atajiuliza "Kuna nini ndani yake kwa ajili yangu?" ▪ Lengo ni kubadili tabia ▪ Kisha pitia malengo ya mada (pitia mambo muhimu tu) 	<p>KUKUMBUKA sababu za kwa nini watu wazima wanajifunza.</p> <p>ANZA na kitu cha kuvuta mawazo yao.</p> <p>ELEZA kitu gani darasa litafanya kwa ajili yao. Hapa ndipo mahali ambapo tunawajaza hamu ya kusikiliza. WAANDAE kwa ajili ya kujifunza.</p> <p>"WAAMBIE nini unaenda kuwaambia".</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 15</p>	<h3 style="text-align: center;">Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</h3> <p>ii. Mada yenyewe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wasilisha undani wa mada yako inayosaidia kuwasilisha mawazo yako makuu ▪ Tumia mbinu mbalimbali za uwasilishaji <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mifano ▪ Ushirikishaji (mf. maswali na majibu, kuwapa nafasi kutoa uzoefu wao) ▪ Kuwapa nafasi kujadili hoja ▪ Tumia vifaa mbalimbali kuwasilisha mada <ul style="list-style-type: none"> ▪ Picha ▪ Midoli ▪ Maandishi (ubaoni/ kwenye bango kitita) 	<p>Hii ndio nyama ya somo. Hakikisha unasimama kwenye lengo la somo. "Kukimbiza sungura" ni kunafurahisha lakini pia kunaweza kuwa na bughudha sana.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 16</p>	<h3 style="text-align: center;">Uwezo wa Watu Kukumbuka</h3> <p>10 % ya wanachokisoma</p> <p>20 % ya wanachokisikia</p> <p>30 % ya wanachokiona</p> <p>50 % ya wanachokiona na kukisikia</p> <p>70 % ya wanachokisema wakifanya kazi</p> <p>90% ya wanachokifundisha</p> 	<p>Kwa hiyo TUMIA mbinu mbalimbali ili kumfanya msikilizaji ashike maudhui ya mada yako</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 17</p>	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>iii. Kufunga</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unapaswa kutoa maelezo ambayo: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yanamsaidia kelewa zaidi ▪ muhimu ▪ yanayoaminika ▪ Yana mantiki ▪ Yanaleta shauku kuelewa ▪ Kufunga ndio iwe nyenzo yako yenye nguvu! 	<p>Hapa ndipo una "Waambia nini alichowafindisha".</p> <p>PITIA malengo makuu yote, yasisitize tena.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 18</p>	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>3. Tathmini</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ni mchakato wa makusudi wa kukusanya, kuchambua na kutafsiri taarifa ya mambo yaliyojiri wakati wa mada ili kufanya maamuzi ya uboreshaji wa somo. ▪ Ni mpango wa kukusanya na kutumia taarifa ili kufanya maamuzi juu ya <u>mchakato wa ufundishaji ulivyofanyika</u>, na <u>matokeo ya kujifunza</u> 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 19</p>	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>3. Tathmini ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tunapofanya tathmini tunajaribu kukusanya taarifa ya maswali yafuatayo, kisha kuyafanyia kazi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je, ni kipi kilifanyika vizuri? ▪ Je, ni kipi hakikufanyika vizuri? ▪ Ni kwa kiasi gani washiriki wamejifunza? ▪ Kwa wakati ujao ninahitaji kuazimia nini? 	<p>Tafakari humsaidia mwalimu kutathmini ya 'Kipi kilichotokea & kwa nini'</p>

Slaidi ya 20	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>3. Tathmini...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sifa za tathmini bora <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ni mchakato unaopima malengo ya msingi ya mada ▪ Ni mchakato endelevu (unaendelea tangu mwanzo wa mada mpaka mwisho) ▪ Ni mchakato wa kina ▪ Ni mchakato unaoendana na mabadiliko wakati wa mada ▪ Ni mchakato unaosaidia kufanya maamuzi 	
Slaidi ya 21	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>3. Tathmini...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyanzo vingine vya tathmini ya mada <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tathmini binafsi ▪ Maoni ya washiriki ▪ Kazi ya washiriki (zoezi, mtihani) ▪ Maoni ya mwalimu mwenza ▪ Rekodi ya sauti and video wakati wa mada ▪ Maswali kutoka kwa washiriki wakati wa mada ▪ Dodoso kwa washiriki 	
Slaidi ya 22	<p>Hatua za Utoaji wa Elimu kwa Jamii ...</p> <p>4. Ripoti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulingana na taratibu za kazi yako kama mhudumu wa afya wa jamii, baada ya kukamilisha kazi yako unapaswa kuandika ripoti/taarifa ya kazi. ▪ Tumia rejesta au fomu kuripoti kazi yako ▪ Jaza taarifa zako kwa umakini ukizingatia <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tarehe, muda, mahali, idadi au majina ya washiriki wa mada yako ▪ Taja mafanikio yako katika mada ▪ Taja changamoto ulizokutana nazo ▪ Eleza ulichojifunza/ uzoefu uliopata kwa kuwasilisha mada hiyo kwa ajili ya kuboresha baadaye. 	

Hatua ya 5: Utoaji wa Elimu ya Kifua Kikuu kwa Jamii (Dakika 40)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 23 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Igizo dhima

- Kumuelimisha mgonjwa kuhusu kifua kikuu

Igizo dhima (dakika 40)

Maandalizi ya awali

Mshiriki mmoja atajitolea kuigiza nafasi ya mgonjwa na mwingine atajitolea kuigiza kama mtoa huduma ngazi ya jamii kutumia mwongozo wa mkufunzi toa kopi za kutosha na wape washiriki kwa maelekezo

WAELEZE washiriki kuwa lengo la igizo hili ni kujua jinsi ya kutoa elimu katika jamii kuhusu kifua kikuu

GAWA washiriki katika makundi na waelekeze kuwa kila kundi litakuwa na mshiriki mmoja atakayeigiza kama mteja na mwingine ataigiza kama mtoa huduma.

GAWA form za mwongozo.

RUHUSU waigizaji kufanya igizo hilo kwa muda wa dakika 10

KATISHA igizo kisha **WAULIZE** waigizaji maswali yafuatayo

- Umejiskaje kuigiza kama mtoa huduma/ mgonjwa?
- Unafikiri ni nini ulichofanya vizuri?
- Ni kipi unadhani unahitaji mazoezi zaidi ili kurekebisha?

	<p>Slaidi ya 23 inaendelea</p> <p>RUHUSU washiriki wengine kutoa maoni yao kuhusu mchezo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kipi wameona kimefanyika vizuri? • Kipi wanadhani kilihitaji marekebisho? • Maoni yao kwa ujumla <p>WAONDOLEE wadhifa wa uigizaji waite majina yao kawaida</p> <p>RUHUSU washiriki wengine wafanye igizo katika makundi wakijigawa katika nafasi za Mteja, Mtoa huduma na watazamaji.</p> <p>WAELEZE kuwa baada ya pea moja ya washiriki kumaliza, wanatakiwa wajipe mrejesho na kisha wengine wacheze mpaka wote wamalizike.</p> <p>HITIMISHA igizo kwa kutoa maelezo kutokana na maoni yao</p> <p>WAELEZE washiriki kuwa baada ya elimu hii washiriki watatakiwa kuwapa wateja wao rufaa ya kwenda kituo cha afya kwa uchunguzi</p>
--	---

Hatua ya 6: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 24 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Slaidi ya 24	<p>Tathmini</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Nini maana ya elimu ya afya? ■ Kuna umuhimu gani wa kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu? ■ Ni hatua zipi za utoaji wa elimu kwa jamii? <p style="text-align: center;"> </p>
--------------	--

Hatua ya 7: Mambo Muhimu ya Mada (key Points) (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 25 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Slaidi ya 25	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Mambo Muhimu</div> <ul style="list-style-type: none">■ Elimu ya afya ina lengo la kuhamasisha watu kuwa na afya, kujua jinsi ya kuishi kiafya na kutafuta msaada pale inapohitajika.■ Ni muhimu kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu■ Elimu ya afya inafuata hatua zifuatazo:<ol style="list-style-type: none">1. Maandalizi2. Uwasilishaji wa mada3. Tathimini4. Ripoti <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; margin-top: 10px;"></div>	
--------------	---	--

Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 3.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Maelekezo

Katika igizo hili kutakuwa na mgonjwa katika kila kikundi, kata vipande vya maelekezona toa fotokopi za kutosha kwa ajili ya maelekezo ya mteja na ya mhudumu wa jamii

Maelekezo ya Mteja

Wewe ni mwanamke mwenye umri wa miaka 35, hujisikii vizuri, na unasumbuliwa na kuchoka homa kifua kuuma, kukohoa na kutokwa na jasho, hii ni mara yako ya kwanza kukuta na mtoa huduma wa jamii ambaye rafiki yako amekuelekeza kwake mweleze kuwa lengo kubwa la kumwona ni kusumbuliwa na homa na umekuwa hujisikii vizurikwa muda sasa

Maelekezo ya Mtoa Huduma

Wewe ni mtoa huduma wa jamii ambaye umeonana na mteja kwa mara ya kwanza Mteja wako analamika kuhusu homa na kikohozi, ukiwa kama mtoa huduma wa jamii mwelimishe mteja wako kuhusu kifua kikuu

Mada ya 4: Utoaji wa Elimu ya Msingi Kuhusu Kifua Kikuu kwa Watoto

Muda:Dakia 130

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kubaini dalili za kifua kikuu kwa watoto
- Kubaini njia za ugunduzi wa kifua kikuu kwa watoto
- Kueleza matibabu ya kifua kikuu kwa watoto
- Kueleza njia za kuzuia kifua kikuu kwa watoto
- Kuelimisha jamii kuhusu taarifa za msingi za kifua kikuu kwa watoto

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPoint (PowerPoint Slides)
- Kiongozi cha Muwezesaji
- Kitabu cha Washiriki
- Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 4.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Majumuisho ya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 15	Bungua Bongo Uwasilishaji	Dalili za Kifua Kikuu kwa Mtoto
3	Dakika 10	Uwasilishaji	Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu kwa Mtoto
4	Dakika 15	Uwasilishaji	Matibabu ya Kifua Kikuu kwa Mtoto
5	Dakika 30	Kazi za Vikundi Uwasilishaji	Njia za Kuzuia Kifua Kikuu kwa Mtoto
6	Dakika 45	Igizo Dhima Uwasilishaji	Elimu kwa Jamii Kuhusu Taarifa za Msingi za Kifua Kikuu kwa Mtoto
7	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tathmini
8	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada (key Points)

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>Mada ya 4: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Kwa Watoto</p> 	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 130</p>
Slaidi ya 2	<p>Malengo ya Mada</p> <ul style="list-style-type: none">■ Baada ya mada hii mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:<ul style="list-style-type: none">■ Kubaini dalili za kifua kikuu kwa watoto■ Kubaini njia za ugunduzi wa kifua kikuu kwa watoto■ Kuelezea matibabu ya kifua kikuu kwa watoto■ Kueleza njia za kuzuia kifua kikuu kwa watoto■ Kuelimisha jamii kuhusu taarifa za msingi za kifua kikuu kwa watoto 	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafana malengo ya mada</p>

Hatua ya 2: Dalili za Kifua Kikuu kwa Mtoto (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3-5 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3	<p>Bungua Bongo</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Dalili za kifua kikuu kwa watoto ni zipi? 	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">• Dalili za kifua kikuu kwa watoto ni zipi? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita au ubao</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 4	<p>Dalili za Kifua Kikuu kwa Watoto</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Kukohoa wiki 2 au zaidi kwa (mtoto asiye na VVU)▪ Kukohoa kwa muda wowote (kwa mtoto mwenye kuishi na VVU)▪ Kushindwa kuongezeka uzito au kupungua uzito▪ Homa kwa wiki 2 au zaidi, bila sababu ya msingi▪ Kupungua kwa uchangamfu, kucheza na kuwa hana raha kama kawaida yake <p>Kupumua kwa shida</p> 	<p>Dalili kwa watoto walioanza shule ni sawa na zile za watu wazima</p>
Slaidi ya 5	<p>Dalili za Kifua Kikuu Nje ya Mapafu...</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Dalili za jumla kwa mtoto<ul style="list-style-type: none">▪ Homa▪ Kupunguza hamu ya kula▪ Kupungua au kutokuongezeka uzito▪ Dalili maalumu zinategemea kiungo kilichoathirika; kwa mfano; kifua kikuu cha tezi, uti wa mgongo, kifua kikuu cha mifupa 	

Hatua ya 3: Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu kwa Mtoto (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 6-7 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 6	<p>Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu kwa Watoto</p> <p>Ugunduzi hutegemea mambo yafuatayo: Kuchukua vizuri historia ya mtoto kama;</p> <ul style="list-style-type: none">Amewahi kuishi na mtu mwenye kifua kikuuAna dalili za kifua kikuuAna magonjwa yanayoshusha kinga ya mwili kama utapiamlo, siko seli, VVU, kisukari n.k 	
Slaidi ya 7	<p>Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu kwa Watoto...</p> <p>Ugunduzi kwa njia ya vipimo vya maabara:</p> <ul style="list-style-type: none">Ni vigumu kumgundua mtoto kwa njia ya maabara kwa sababu mtoto hawezi kutoa kohoziWatoto chini ya miaka mitano hutakiwa kupelekwa vituo vikubwa vya afya ambapo makohozi hutolewa kwa njia ya mpira(gastric aspiration na sputum induction)Njia za upimaji wa makohozi kwa watoto ni sawa na zile za wakubwa ambapo sampuli za makohozi hupimwa kwa kutumia darubiniKipo kipimo kingine zaidi kinachotumika kupimia sampuli za watoto kitiwacho GeneXpert 	<p>LEZEA: GeneXpert ni kipimo kinachotumika kupima sampuli za makohozi za watoto na watu wanaoishi na virusi vya UKIMWI. Kipimo hichi huweza kugundua vimelea vya bakteria kwenye makohozi hata kama ni wachache sana. Kipimo hiki hupatikana katika hospitali nyingi za mikoa na baadhi za wilaya.</p>

Hatua ya 4: Matibabu ya Kifua Kikuu kwa Mtoto (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 8-11 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nneya mada.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 8</p>	<p>Matibabu ya Kifua Kikuu kwa Watoto</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dawa za kifua kikuu kwa mtoto hazina tofauti na zile za watu wazima ▪ Dawa hizi ni salama na zinapatikana bila malipo katika vituo vya kutolea huduma za kifua kikuu ▪ Dawa za watoto pia ziko katika mfumo wa dawa mseto ▪ Mseto wa dawa tatu na mseto wa dawa mbili 	<p>Onyesha: Onyesha mfano wa dawa za kifua kikuu kwa watoto</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 9</p>	<p>Matibabu ya Kifua Kikuu kwa Watoto...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwa kawaida dozi ya mtoto hutolewa kwa kuzingatia uzito ▪ Matibabu huchukua miezi sita hadi nane na mifupa huchukua hadi miezi 12 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Matibabu yamegawanyika katika sehemu kuu mbili- <ul style="list-style-type: none"> ▪ Matibabu ya awali - Miezi miwili kwa wagonjwa wapya na mitatu wagonjwa wa marudio ▪ Matibabu ya muendelezo - Miezi minne kwa wagonjwa wapya na mitano kwa wagonjwa wa marudio 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 10</p>	<p>Matibabu ya Kifua Kikuu kwa Watoto...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kifua kikuu cha uti wa mgongo na mifupa huchukua miezi 2 matibabu ya awali na miezi kumi kwa matibabu ya muendelezo ▪ Matibabu hutolewa chini ya uangalizi yaani (DOT) kama ilivyo kwa watu wazima 	

Matibabu ya Kifua Kikuu kwa Watoto...

- Mzazi au mlezi ndiye mwenye jukumu la kusimamia matibabu ya mtoto na kuhakikisha kwamba mtoto amemaliza matibabu na kuona kabisa
- Familia na Jamii pia inayo wajibu wa kuhakikisha kwamba mtoto anasimamiwa matibabu ipasavyo

Hatua ya 5: Njia za Kuzuia Kifua Kikuu kwa Mtoto (Dakika 30)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 12-14 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Slaidi ya 12	<p>Kazi za Vikundi</p> <ul style="list-style-type: none">Ni njia zipi zinaweza kuzuia kuenea kwa kifua kikuu kwa watoto?	<p><i>Kazi za vikundi: (Dakika 30)</i></p> <p>WAGawe washiriki katika makundi</p> <p>WAELEKEZE washiriki kujadili swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">Ni njia zipi zinaweza kuzuia kuenea kwa kifua kikuu kwa watoto? <p>RUHUSU washiriki kujadili kwa dakika 10</p> <p>RUHUSU vikundi vichache kuwasilisha na wengine kuchangia</p> <p>SAHIHISHA na HITIMISHA kwa kuelezea slide inayofuata</p>
Slaidi ya 13	<p>Njia za Kuzuia Kifua Kikuu kwa Watoto</p> <ul style="list-style-type: none">Vimelea vinavyosababisha Kifua kikuu kwa watoto ni sawa na vile vya watu wazimaNjia za maambukizi pia ni sawa na za watu wazima	
Slaidi ya 14	<p>Njia za Kuzuia Kifua Kikuu kwa Watoto</p> <ul style="list-style-type: none">Hakikisha mtoto anayeishi na mtu mwenye maambukizi ya kifua kikuu cha mapafu anapelekwa hospitali kwa uchunguziMtoto aliyezaliwa na mama mwenye maambukizi ya kifua kikuu apewe kinga ya kifua kikuu endapo atagundulika kwamba hana kifua kikuuWatoto wote chini ya miaka 5 wanaoishi na maambukizi ya VVU wapatiwe kinga ya kifua kikuu endapo watagundulika hawana kifua kikuu	<p>ELEZEA kuwa kinga ya kuzuia kifua kikuu kwa watoto (IPT)</p>

Hatua ya 6: Elimu kwa Jamii Kuhusu Taarifa za Msingi za Kifua Kikuu kwa Mtoto (Dakika 45)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 15 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Igizo Dhima

- Jinsi ya kuelimisha kuhusu kifua kikuu kwa watoto

Igizo dhima (Dakika 40)

Maandalizi ya awali

Mshiriki mmoja atajitolea kuigiza nafasi ya mteja na mtoto wake na mwingine atajitolea kuigiza kama mtoa huduma ngazi ya jamii kutumia mwongozo wa mkufunzi toa kopi za kutosha na wape washiriki kwa maelekezo

WAELEZE washiriki kuwa lengo la igizo hili ni kujua jinsi ya kutoa elimu katika jamii kuhusu kifua kikuu kwa watoto

GAWA washiriki katika makundi na waelekeze kuwa kila kundi litakuwa na mshiriki mmoja atakayeigiza kama mteja na mwingine ataigiza kama mtoa huduma.

GAWA form za mwongozo.

RUHUSU waigizaji kufanya igizo hilo kwa muda wa dakika 10

KATISHA igizo kisha **WAULIZE** waigizaji maswali yafuatayo

- Umejiskaje kuigiza kama mtoa huduma/ mgonjwa?
- Unafikiri ni nini ulichofanya vizuri?
- Ni kipi unadhani unahitaji mazoezi zaidi ili kurekebisha?

RUHUSU washiriki wengine kutoa maoni yao kuhusu mchezo

- Kipi wameona kimefanyika vizuri?
- Kipi wanadhani kilitajaji marekebisho?
- Maoni yao kwa ujumla

WAONDOLEE wadhifa wa uigizaji waite majina yao kawaida

	<p>Slaidi ya 15 Inaendelea</p> <p>RUHUSU washiriki wengine wafanye igizo katika makundi wakijigawa katika nafasi za Mteja, Mtoa huduma na watazamaji.</p> <p>WAELEZE kuwa baada ya pea moja ya washiriki kumaliza, wanatakiwa wajipe mrejesho na kisha wengine wacheze mpaka wote wamalizike.</p> <p>HITIMISHA igizo kwa kutoa maelezo kutokana na maoni yao</p> <p>WAELEZE washiriki kuwa baada ya elimu hii washiriki watatakiwa kuwapa wateja wao rufaa ya kwenda kituo cha afya kwa uchunguzi</p>
--	--

Hatua ya 7: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 15 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya saba ya mada.

Slaidi ya 16	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Tathmini</div> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Watoto wenye kikfua kikuu wanakua na dalili zipi? ▪ Kifua kikuu kwa watoto kinagunduliwaje? ▪ Matibabu ya kifua kikuu kwa watoto yanafanyikaje? ▪ Ni njia zipi zaweza kutumika kuzuia kifua kikuu kwa watoto? <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; margin-top: 10px;"> </div>	
--------------	--	--

Hatua ya 8: Mambo Muhimu ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 16 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Slaidi ya 17	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Mambo muhimu ya mada</div> <ul style="list-style-type: none">■ Vimelea vinavyoambukiza kifua kikuu kwa watoto ni sawa na vile vya watu wazima■ Kifua kikuu kwa watoto huambukizwa kwa njia ya hewa■ Matibabu ya kifua kikuu kwa mtoto huchukua miezi sita hadi nane■ Usimamizi wa dawa za mtoto kwenye jamii ni wa muhimu sana■ Mtoto anayeishi na mtu mwenye maambukizi ya kifua kikuu ni muhimu sana achunguzwe kama ameambukizwa <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"></div>
--------------	--

Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 4.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Maelekezo

Katika igizo hili kutakuwa na mzazi na ,mototo ambaye ni mgonjwa pamoja na mtoa huduma katika kila kikundi,kata vipande vya maelekezona toa fotokopi za kutosha kwa ajili ya maelekezo ya mteja na ya mhudumu wa jamii

Maelekezo ya Mteja

Wewe ni mama mwenye mtoto wa miaka 4,mtoto wako amekuwa akisumbuliwa na homa za mara kwa mara wakati wa jioni ,kupungua uzito kupoteza hamu ya kula kwa muda wa miezi miwili sasa,jirani yako anakushauri kumwona mtoa huduma za jamii ambaye yuko karibu yake kwa ushauri zaidi

Maelekezo ya Mtoa Huduma

Wewe ni mtoa huduma wa jamii ambaye umeonana na mteja kwa mara ya kwanza Mteja wako ni mama na mototo wa miaka mine ambaye anasumbuliwa na homa za mara kwa mara hsa wakati wa jioni ,ukiwa kama mtoa huduma wa jamii mwelimishe mama kuhusu kifua kikuu kwa watoto

Mada ya 5: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu

Muda: Dakika 185

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kufafanua dhana ya kifua kikuu sugu
- Kubaini visababishi vya kifua kikuu sugu
- Kubaini watu ambao ni wahisiwa wa kupata kifua kikuu sugu
- Kueleza njia za ugunduzi wa kifua kikuu sugu
- Kubaini matibabu ya kifua kikuu sugu yatakayotolewa katika vituo vya Afya na ngazi ya Jamii
- Kueleza jinsi ya kuzuia kifua kikuu sugu
- Kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu sugu

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Kiongozi cha Muwezesaji
- Kitabu cha Washiriki
- Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 5.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Majumuisho ya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya Kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 20	Mijadila ya Jozi Uwasilishaji	Dhana ya Kifua Kikuu Sugu
3	Dakika 05	Bungua Bongo Kuwasilisha	Visababishi vya Kifua Kikuu Sugu
4	Dakika 15	Mijadala ya Jozi Uwasilishaji	Wahisiwa wa Kupata Kifua Kikuu Sugu
5	Dakika 10	Uwasilishaji	Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu Sugu
6	Dakika 20	Uwasilishaji	Matibabu ya Kifua Kikuu Sugu
7	Dakika 40	Kazi ya Vikundi Uwasilishaji	Jinsi ya Kuzuia Kifua Kikuu Sugu
8	Dakika 60	Uwasilishaji Kazi Igizo dhima	Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu
9	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tamthimini
10	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>MADA YA 5: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu</p>	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 185</p>
-------------	---	--

Slaidi ya 2	Malengo ya Mada	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafanua malengo ya mada</p>
	<p>Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kufafanua dhana ya kifua kikuu sugu ■ Kubaini visababishi vya kifua kikuu sugu ■ Kubaini watu ambao ni wahisiwa wa kupata kifua kikuu sugu ■ Kueleza njia za ugunduzi wa kifua kikuu sugu ■ Kubaini matibabu ya kifua kikuu sugu yatakayotolewa katika vituo vya Afya na ngazi ya Jamii ■ Kueleza jinsi ya kuzuia kifua kikuu sugu ■ Kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu sugu 	

Hatua ya 2: Dhana ya Kifua Kikuu Sugu (Dakika 20)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3-9 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3	Mijadala Katika Jozi	<p><i>Mijadala Katika jozi(dakika 5)</i></p> <p>WAULIZE washiriki maswali yafuatayo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kifua kikuu sugu ni nini? <p>WARUHUSU washiriki wjadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
	<p style="text-align: center;">■ Kifua kikuu sugu ni nini?</p> 	

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 4</p>	<h3 style="text-align: center;">Dhana ya Kifua Kikuu Sugu (1)</h3> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kifua kikuu sugu hushambulia zaidi mapafu kama kifua kikuu cha kawaida ila kifua kikuu sugu ni hatari zaidi kwasababu zifuatazo; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vimelea vya kifua Kikuu vimepata usugu wa dawa na kushindwa kutibika na dawa za kawaida za kutibu kifua kikuu ▪ Kifua kikuu cha kawaida hutibiwa na dawa nne na sindano moja. <ul style="list-style-type: none"> • Pyrazinamide, • Ethambutol, • Rifampicin, • Isoniazid na • Sindano ya Streptomycin. 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 5</p>	<h3 style="text-align: center;">Dhana ya Kifua Kikuu Sugu (2)</h3> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kifua kikuu sugu hutokea pale ambapo dawa mbili (2) za Rifampicin na Isoniazid kati ya nne (4) zinazotumika kutibu kifua kikuu cha kawaida kushindwa kufanya kazi kutokana na usugu wa vimelea vya kifua kikuu 	<p>Kukiwa na usugu wa dawa nyingine za kutibu kifua kikuu isipokuwa hizi mbili za Rifampicin na Isoniazid basi hii sio kifua kikuu sugu bali ni usugu wa dawa moja au zaidi ya moja (mono-resistance and poly-resistance)</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 6</p>	<h3 style="text-align: center;">Dhana ya kifua kikuu sugu (3)</h3> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kifua kikuu sugu zaidi (XDR) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hutokea wakati mgonjwa mwenye kifua kikuu sugu anapopata usugu wa dawa zinazotumika kutibu kifua kikuu sugu <ol style="list-style-type: none"> 1. Floroquinolone na 2. Sindano ya Kamamycin 	

Slaidi ya 7	Aina za Kifua Kikuu Sugu	
Slaidi ya 8	Aina za Kifua Kikuu Sugu ...	
Slaidi ya 9	Tofauti ya Tiba Kati ya Kifua Kikuu Sugu na Kifua Kikuu cha Kawaida	

Kuna aina mbili za kifua kikuu sugu

1. Usugu wa dawa wa msingi

- Mgonjwa hajawahi kuumwa kifua kikuu
- Amapata maambukizi ya vimelea vya kifua kikuu sugu kutoka kwa mgonjwa anayeumwa kifua kikuu sugu
- Maambukizi haya hutokea zaidi katika ngazi ya jamii na hutokana na ucheleweshwaji wa ugunduzi na kuanzishia dawa wagonjwa wa kifua kikuu sugu

2. Usugu wa dawa daraja la pili:

- Mgonjwa ameshawahi kupata tiba ya kifua kikuu kwa muda wa zaidi ya mwezi mmoja
- Usugu unatokea kutokana na utumiaji holela wa dawa za kifua kikuu cha kawaida.

Tiba ya kifua kikuu cha kawaida	Tiba ya kifua kikuu sugu
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miezi 8 ▪ Inatumia dawa 4 tofauti ▪ Madhara ya madawa ni michache ▪ Matokeo ya tiba ni mazuri sana, wagonjwa wengi hupona 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miezi 20 ▪ Inatumia dawa nyingi tofauti na sindano kwa muda mrefu ▪ Madhara ya madawa ni mengi ▪ Matokeo ya tiba ni mazuri kiasi wagonjwa wastani hupona

Hatua ya 3: Visababishi vya Kifua Kikuu Sugu (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 10-11 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 10</p>	<h2 style="text-align: center;">Bungua Bongo</h2> <ul style="list-style-type: none"> ■ Visababishi vya kifua kikuu sugu ni vipi? 	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visababishi vya kifua kikuu sugu ni vipi? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita au ubao</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 11</p>	<h2 style="text-align: center;">Visababishi vya Kifua Kikuu Sugu</h2> <ul style="list-style-type: none"> ■ Maambukizo kutoka kwa mgonjwa wa kifua kikuu sugu <ul style="list-style-type: none"> ■ Kifua kikuu sugu husambaa kwa kupitia hewa kutoka kwa mtu mwenye maambukizo ya kifua kikuu sugu wakati anapokohoa, kuongea au kupiga chafya ■ Matumizi holela ya dawa za kifua kikuu (bila kufuata ushauri wa watoa huduma) husababisha kifua kikuu sugu 	<p>kifua kikuu sugu hupatikana pale ambapo mgonjwa anapotumia vibaya dawa za kifua kikuu cha kawaida bila kufuata maelekezo ya wahudumu wa afya</p>

Hatua ya 4: Wahisiwa wa Kupata Kifua Kikuu Sugu (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 12-13 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

Slaidi ya 12	<p>Mijadala Katika Jozi</p> <ul style="list-style-type: none">Watu gani wanahisiwa kuwa na kifua kikuu sugu? 	<p>Mijadala Katika jozi(Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">Watu gani wanahisiwa kuwa na kifua kikuu sugu? <p>WARUHUSU washiriki wjadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 13	<p>Watu Wanaohisiwa Kupata Kifua Kikuu Sugu</p> <ul style="list-style-type: none">Dalili za kifua kikuu sugu hazina tofauti na kifua kikuu cha kawaida na dalili zake ni;<ul style="list-style-type: none">Kukohoa, kutoka jasho usiku, homa na kupungua uzitoWatu wenye dalili zifuatazo wanaashiria kuwa na kifua kikuu sugu;<ul style="list-style-type: none">Ametibiwa kifua kikuu bila kuponaAmesitisha matibabu ya kifua kikuuAmewahi kuumwa kifua kikuu mara mbili au zaidi na kutibiwa bila kuponaAnaishi karibu na mgonjwa aliyegundulika kuwa na kifua kikuu sugu 	

Hatua ya 5: Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu Sugu (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 14 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Slaidi ya 14	<p>Njia za Ugunduzi wa Kifua Kikuu Sugu</p> <ul style="list-style-type: none">Ugonjwa wa kifua kikuu sugu hugundulika kwa kutumia maabara zenye kupima usugu wa vimelea vya kifua kikuuHakikisha mtu anayehisiwa kuwa na kifua kikuu sugu anaenda kwenye maabara zinazopima usugu wa dawa kwa uchunguzi zaidi wa makohozi yake <p>14</p>	
--------------	--	--

Hatua ya 6: Matibabu ya Kifua Kikuu Sugu (Dakika 20)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 15-16 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Slaidi ya 15	<p>Matibabu ya Kifua Kikuu Sugu (1)</p> <ul style="list-style-type: none">Matibabu ya kifua kikuu sugu hutolewa katika katika vituo vilivyochaguliwa katika ngazi mbalimbali<ul style="list-style-type: none">Ngazi ya taifa,Ngazi ya mkoaNgazi ya wilayaMgonjwa hutibiwa kwa muda wa miezi 20 au zaidi<ul style="list-style-type: none">Hatua ya awali ya matibabu ni miezi 8<ul style="list-style-type: none">Mgonjwa hulazwa kwa muda wa wiki 2 au zaidiHutibiwa kwa sindano kwa miezi yote 8 <p>CDC</p>	
--------------	--	--

Matibabu ya Kifua Kikuu Sugu (2)

- Hatua ya muendelezo huwa ni miezi 12, na hutolewa katika ngazi ya jamii na katika kituo cha huduma za afya kilichopo karibu na mahali mgonjwa anapoishi
- Tiba ya mgonjwa kwa kipindi chote cha matibabu lazima isimamiwe (DOT) na watoa hudumu wa afya katika ngazi ya hospitali na jamii

Hatua ya 7: Jinsi ya Kuzuia Kifua Kikuu Sugu (Dakika 40)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 17-19 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya saba ya mada.

Kazi za vikundi

- Ni njia zipi zinaweza kutumika kuzuia kuenea kwa kifua kikuu sugu?

Kazi za vikundi: (Dakika 30)

WAGAWE washiriki katika makundi

WAELEKEZE washiriki kujadili swali lifuatalo

- Ni njia zipi zinaweza kutumika kuzuia kuenea kwa kifua kikuu sugu?

RUHUSU washiriki kujadili kwa dakika 10

RUHUSU vikundi vichache kuwasilisha na wengine kuchangia

SAHIHISHA na **HITIMISHA** kwa kuelezea slide inayofuata

Slaidi ya 18	<p>Njia za Kuzuia Kifua Kikuu Sugu</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kugundua wagonjwa wa kifua kikuu sugu mapema na kuwaanzishia tiba haraka iwezekanavyo ■ Kuhakikisha wagonjwa wa kifua kikuu sugu wanameza dozi kwa usahihi na kumaliza matibabu yao kabisa kama walivyoelekezwa na wahudumu wa afya
Slaidi ya 19	<p>Njia za Kuzuia Kifua Kikuu Sugu ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kufungua madirisha ili kuongeza mzunguko wa hewa katika vituo vya afya na maeneo wahisiwa au wagonjwa wa kifua kikuu sugu wanapoishi. ■ Kuelemisha wahisiwa na/au wagonjwa wa kifua kikuu sugu kuziba mdomo kwa kutumia kitambaa pindi wanapokohoa au kupiga chafya.

Hatua ya 8: Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu (Dakika 60)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 20-23 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nane ya mada.

Slaidi ya 20	<p>Mambo ya Kujumuisha Katika Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Mgonjwa wa kifua kikuu sugu ambaye hajaanza matibabu anaweza kuambukiza watu anaoishi nao katika jamii inayomzunguka ■ Jamii inayomzunguka mgonjwa inatakiwa kufahamu visababishi, dalili na viashiria vya kifua kikuu na wahisiwa waende mapema katika kituo cha afya kwa uchunguzi wa zaidi
--------------	---

Slaidi ya 21

Mambo ya Kujumuisha Katika Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu (2)

- Ugonjwa wa kifua kikuu sugu huambukizwa kwa hewa, wahisiwa wafunike mdomo wanapokohoa na sehemu wanazokaa ziwache madirisha wazi ili kuwe na mzunguko mkubwa wa hewa
- Kifua kikuu sugu kinatibika na kupona kabisa, tiba inachukua miezi ishirini (20) na katika hatua ya awali mgonjwa atahijatika kulazwa hospitalini

Slaidi ya 22

Mambo ya Kujumuisha Katika Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu Sugu (3)

- Mgonjwa akishaanza tiba kwa muda wa wiki 2 maambukizi hupungua. Mgonjwa asitengwe na jamii, ashirikishwe na asinyanyapaliwe
- Tambua madhara ya dawa za kifua kikuu sugu mapema. Mshauri mgonjwa aende katika kituo cha afya cha karibu kwa uchunguzi zaidi, ushauri na tiba

Igizo dhima

- Kumuelimisha mgonjwa kuhusu kifua kikuu sugu

Igizo Dhima (Dakika 40)

Maandalizai ya Awali

Katika igizo hili, mshiriki mmoja atajitolea kama mtoa huduma na mwingine kama mteja na wengine wataigiza kama wanaangalia. Vikundi vitaigiza kutokana na muongozo watakaopewa na mkufunzi. Toa nakala nyingi za maelekezo na wape washiriki waweze kusoma na kuelewa.

FAFANUA kwamba hili igizo linalenga kuwafundisha washiriki uelimishaji jamii wa kuhusu kifua kikuu sugu

GAWANYA washiriki katika makundi 2-3.

FAFANUA kwamba kila kikundi kiwe na washiriki mmoja atakayeigiza kama mtoa huduma na mwingine kama mteja

SAMBAZA maelezo ya mteja kwa washiriki atakayeigiza kama mteja.

RUHUSU dakika 15 kwa ajili ya mtoa huduma amhoji mgonjwa na kumuelimisha.

Slaidi ya 23 inaendelea

MALIZA igizo muda utakapoisha au pale ujuzi uliolengwa na igizo utakapoonyeshwa

ULIZA waigizaji watoe uzoefu wao – walijisikiaje? Kitu gani kilienda vizuri? Kitu gani cha kuboresha?

WAVUE MAJUKUMU ya uigizaji na waite majina yao ya kawaida.

Hatua ya 9: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 24 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tisa ya mada.

Tathmini

- Kifua kikuu sugu ni nini?
- Kifua kikuu sugu kinagundulikaje?
- Matibabu ya kifua kikuu sugu yanatolewaje?
- Mambo gani muhimu vya kuelimisha jamii juu ya kifua kikuu sugu?

Hatua ya 8: Mambo Muhimu ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 25 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Slaidi ya 25	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Mambo Muhimu ya Mada</div> <ul style="list-style-type: none">■ Unapaswa kuelewa maana ya kifua kikuu sugu na kuwabaini mapema wahisiwa wa kifua kikuu sugu■ Elewa njia za ugunduzi wa kifua kikuu sugu■ Fahamu matibabu ya kifua kikuu sugu yatakayotolewa katika vituo vya Afya na ngazi ya Jamii■ Elewa jinsi ya kuzuia kifua kikuu sugu■ Fahamu jinsi ya kuelimisha jamii kuhusu kifua kikuu sugu <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"></div>
--------------	---

Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 5.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Maelezo:

Katika igizo hili, mshiriki mmoja atajitolea kama mtoa huduma na mwingine kama mteja na wengine wataigiza kama wanaangalia. Vikundi vitaigiza kutokana na muongozo watakaopewa na mkufunzi. Toa nakala nyingi za maelekezo na wape washiriki waweze kusoma na kuelewa

Maelekezo kwa Mteja:

Wewe ni msichana wa miaka 30, mwezi iliopita ulianza matibabu ya kifua kikuu baada ya kupima makohozi; Kifua kikuu hichi kimekurudia kwa mara ya tatu sasa. Mwaka jana mume wako alikufa kwa ajili ya ugonjwa huu wa kifua kikuu. Nyumbani unaishi na watoto watatu (Miaka 9, 6 and 2). Una wasiwasi kwanini kifua kikuu chako hakiponi na umekuja kumuona mtoa huduma za jamii kwa ushauri zaidi

Maelekezo kwa Mtoa Huduma:

Wewe ni mtoa huduma wa jamii na unakutana na mteja wako kwa mara ya kwanza. Mteja anawasiwasi kwanini kifua kikuu chake hakiponi kabisa na kinajirudiarudia. Chukua historia ya mteja na jaribu kubaini kama mteja wako ni mhisiwa wa kifua kikuu sugu. Mpatie elimu mteja wako juu ya kifua kikuu sugu

Mada ya 6: Utoaji wa Elimu kwa Jamii Kuhusu Kifua Kikuu naVVU

Muda:Dakika 140

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kueleza maana ya VVU na UKIMWI
- Kuelezea mahusiano ya kifua kikuu naVVU
- Kueleza matibabu ya pamoja ya kifua kikuu na VVU
- Kubaini athari za dawa zinazoweza kutokea kutokana na matumizi ya dawa za VVU
- Kueleza jinsi ya kuzuia maambukizi ya kifua kikuu kwa mtu anayeishi na VVU
- Kuelimisha jamii kuhusu maambukizi mseto ya kifua kikuu na vvu

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Kiongozi cha mwezesaji
- Kitabu cha washiriki
- Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 6.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Majumuisho ya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 05	Bungua Bongo	Maana ya VVU na UKIMWI
3	Dakika 10	Mjadala ya Jozi Uwasilishaji	Mahusiano ya Kifua Kikuu naVVU
4	Dakika 15	Uwasilishaji	Matibabu ya Pamoja ya Kifua Kikuu na VVU
5	Dakika 10	Uwasilishaji	Athari za Dawa za VVU
6	Dakika 45	Kazi za Vikundi Uwasilishaji	Jinsi ya Kuzuia Maaambukizi ya Kifua Kikuu kwa Mtu Anyeishi naVVU
7	Dakika 40	Igizo /dhima	Kuelimisha Jamii Kuhusu Maambukizi Mseto ya Kifua Kikuu na VVU
8	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tathmini
9	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada (key Points)

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 1-3 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p style="text-align: center;">MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p style="text-align: center;">MADAYA 6: Kuelimisha Jamii Kuhusu Kifua Kikuu na VVU</p> 	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 140</p>
Slaidi ya 2	<p style="text-align: center;">Malengo ya Mada</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Baada ya mada hii mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa: <ul style="list-style-type: none"> ■ Kueleza maana ya VVU na UKIMWI ■ Kuelezea mahusiano ya kifua kikuu na VVU ■ Kueleza matibabu ya pamoja ya kifua kikuu na VVU 	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafana malengo ya mada</p>
Slaidi ya 3	<p style="text-align: center;">Malengo ya Mada ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kubaini athari za dawa zinazoweza kutokea kutokana na matumizi ya dawa za VVU ■ Kueleza jinsi ya kuzuia maambukizi ya kifua kikuu kwa mtu anayeishi na VVU ■ Kuelimisha jamii kuhusu maambukizi mseto ya kifua kikuu na vvu 	

Hatua ya 2: Maana ya VVU na UKIMWI (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 4-6 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 4	<h3>Bungua Bongo</h3> <ul style="list-style-type: none">■ VVU ni nini?■ UKIMWI ni nini?	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki maswali yafuatayo</p> <ul style="list-style-type: none">• VVU ni nini?• UKIMWI ni nini? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita au ubao</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 5	<h3>Maana ya VVU</h3> <p>Virusi vya UKIMWI (VVU)</p> <ul style="list-style-type: none">■ Ni vimelea vidogo sana ambavyo vikiingia mwilini<ul style="list-style-type: none">■ Hushambulia na kudhoofisha kinga ya mwili■ Hupunguza uwezo wa mwili kupambana na maradhi■ Husababisha kutokea kwa hali ya UKIMWI.■ Mtu anaweza kuishi na VVU bila kuonyesha dalili za ugonjwa lakini anaweza kuambukiza watu wengine.	
Slaidi ya 6	<h3>Maana ya UKIMWI</h3> <p>UKIMWI</p> <ul style="list-style-type: none">■ UKIMWI ni kifupisho cha maneno:<ul style="list-style-type: none">■ Upungufu wa Kinga Mwilini■ hutokea baada ya VVU kushambulia kinga ya mwili■ na hivyo kusababisha dalili mseto za maradhi mbalimbali yakiwemo magonjwa nyemelezi kama kifua kikuu.	

Hatua ya 3: Mahusiano ya Kifua Kikuu na VVU (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 7- 10 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 7	<p>Mijadala Katika Jozi</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Kuna mahusiano gani kati ya kifua kikuu na VVU? 	<p>Mijadala Katika jozi (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">• Kuna mahusiano gani kati ya kifua kikuu na VVU? <p>WARUHUSU washiriki wjadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 8	<p>Mahusiano ya Kifua Kikuu na VVU</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Kinga ya mwili inaposhuka husababisha kupata magonjwa nyemelezi ikiwemo kifua kikuu, hivyo kuchangia kasi ya kuongezeka kwa kifua kikuu▪ UKIMWI unaongeza uwezakano wa kifua kikuu kurudia mara kwa mara na unachangia kwa sehemu kubwa kupata kifua kikuu cha nje ya mapafu 	<p>WAELEZE washiriki kuwa VVU inashusha kinga ya mwili na kifua kikuu kinashambulia ikiwa kinga ya mwili imeshuka</p> <p>WAELEZE pia kuwa yapo magonjwa mengine ambayo yanashusha kinga ya mwili kama kisukari utapiamlo, saratani na kadhalika</p>
Slaidi ya 9	<p>Mahusiano ya Kifua Kikuu na VVU ...</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Kifua kikuu ni ugonjwa unaongoza miongoni mwa magonjwa nyemelezi kwa watu wanaoishi na maambukizi ya VVU na huchangia hadi asilimia 30 ya vifo▪ Mtu anaweza kuishi na vimelea vya kifua kikuu bila kuugua kifua kikuu▪ Kifua kikuu hujitokeza endapo kinga ya mwili itapungua kutokana na sababu mbali mbali. 	

Slaidi ya 10	<p>Mahusiano ya Kifua Kikuu na VVU ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ VVU ni sababu kubwa ya kupungua kwa kinga mwilini na kusababisha magonjwa nyemelezi ■ Kifua kikuu ni ugonjwa unaongoza miongoni mwa magonjwa nyemelezi kwa WAVIU ■ UKIMWI unaongeza kasi na makali ya kifua kikuu 	
--------------	---	--

Hatua ya 4: Matibabu ya Pamoja ya Kifua Kikuu na VVU (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 11-12 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

Slaidi ya 11	<p>Matibabu ya Pamoja ya Kifua Kikuu na VVU</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Dawa za kifua kikuu zinaweza kutumika na dawa za VVU bila athari zozote ■ Ni vema kuhakikisha kwamba wagonjwa wote wa kifua kikuu wanashauriwa kupima maambukizi ya VVU 	<p>WAELEZE washiriki kuwa japokuwa zipo dawa za VVU na Kifua kikuu ambazo zina muingiliano lipo kundi la dawa ambalo mgonjwa wa kifua kikuu anaweza kutumia akiwa anatumia na dawa za TB bila madhara yoyote, hivyo ni vema mtoa huduma akatoa ushauri kuwa ikiwa mgonjwa anatumia dawa za VVU na za TB amwambie mhudumu wa afya kuhakikisha kuwa dawa anazotumia za VVU zinaendana na dawa za kifua kikuu</p>
Slaidi ya 12	<p>Matibabu ya Pamoja ya Kifua Kikuu na VVU ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Mgonjwa wa kifua kikuu anapopatikana na maambukizi ya VVU hupatiwa dawa za kupunguza makali ya virusi vya UKIMWI (ARV) ambazo huenda sambamba na dawa za kifua kikuu ■ Kifua kikuu kinatibika na kupona kabisa hata kama mgonjwa ana mambukizi ya VVU endapo atameza dawa zote za VVU na Kifua kikuu kwa usahihi 	

Hatua ya 5: Athari za Dawa za VVU (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 13-15 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Slaidi ya 13	<p>Athari Zinazoweza Kutokana na Dawa za VVU</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dawa za kifua kikuu na za VVU huweza kutumika kwa pamoja bila kuleta madhara yoyote ▪ Wagonjwa wachache wanaweza kupata maudhi makubwa au madogo yanayoweza kutokana na dawa hizi 										
Slaidi ya 14	<p>Athari Zinazoweza Kutokana na Dawa za VVU.....</p> <table border="1" data-bbox="274 1057 810 1348"> <thead> <tr> <th>Athari ndogo ndogo</th> <th>Hatua za kuchukua</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kichefu chefu, kutapika</td> <td rowspan="6">Mhakikishe mteja na aendlee na dawa</td> </tr> <tr> <td>Kujisikia mwili kuchoka</td> </tr> <tr> <td>Kuota ndoto mbaya</td> </tr> <tr> <td>Maumivu ya kichwa</td> </tr> <tr> <td>kizunguzungu</td> </tr> <tr> <td>Kujikuna na vipete kama vya jasho</td> </tr> </tbody> </table> 	Athari ndogo ndogo	Hatua za kuchukua	Kichefu chefu, kutapika	Mhakikishe mteja na aendlee na dawa	Kujisikia mwili kuchoka	Kuota ndoto mbaya	Maumivu ya kichwa	kizunguzungu	Kujikuna na vipete kama vya jasho	<p>WAELEZE washiriki kuwa athari hizi ndogondogo zitaisha baada ya muda mfupi ila zikizidi aripoti haraka kwa mtoa huduma wa afya</p>
Athari ndogo ndogo	Hatua za kuchukua										
Kichefu chefu, kutapika	Mhakikishe mteja na aendlee na dawa										
Kujisikia mwili kuchoka											
Kuota ndoto mbaya											
Maumivu ya kichwa											
kizunguzungu											
Kujikuna na vipete kama vya jasho											
Slaidi ya 15	<p>Athari Zinazoweza Kutokana na Dawa za VVU ...</p> <table border="1" data-bbox="274 1543 810 1834"> <thead> <tr> <th colspan="2">Athari kubwa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Kupata malengelenge</td> <td rowspan="5">Mshauri asimamishe matibabu na muhimize kwenda kituo cha tiba haraka</td> </tr> <tr> <td>• Ngozi na/au macho kuwa ya njano</td> </tr> <tr> <td>• Kutapika kupita kiasi</td> </tr> <tr> <td>• Kuumwa sana kichwa</td> </tr> <tr> <td>• Kuchanganyikiwa</td> </tr> </tbody> </table> 	Athari kubwa		• Kupata malengelenge	Mshauri asimamishe matibabu na muhimize kwenda kituo cha tiba haraka	• Ngozi na/au macho kuwa ya njano	• Kutapika kupita kiasi	• Kuumwa sana kichwa	• Kuchanganyikiwa		
Athari kubwa											
• Kupata malengelenge	Mshauri asimamishe matibabu na muhimize kwenda kituo cha tiba haraka										
• Ngozi na/au macho kuwa ya njano											
• Kutapika kupita kiasi											
• Kuumwa sana kichwa											
• Kuchanganyikiwa											

Hatua ya 6: Jinsi ya Kuzuia Maaambukizi ya Kifua Kikuu kwa Mtu Anyeishi na VVU (Dakika 45)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 16-18 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Slaidi ya 16	<h3>Kazi za Vikundi</h3> <ul style="list-style-type: none">▪ Tunawezaje kuzuia maambukizi ya kifua kikuu kwa mtu anayeishi na VVU? 	<p>Kazi za vikundi: (Dakika 30)</p> <p>WAGawe washiriki katika makundi</p> <p>WAELEKEZE washiriki kujadili swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">• Tunawezaje kuzuia maambukizi ya kifua kikuu kwa mtu anayeishi na VVU? <p>RUHUSU washiriki kujadili kwa dakika 10</p> <p>RUHUSU vikundi vichache kuwasilisha na wengine kuchangia</p> <p>SAHIHISHA na HITIMISHA kwa kuelezea Slaidi ya inayofuata</p>
Slaidi ya 17	<h3>Jinsi ya Kuzuia Maambukizi ya Kifua Kikuu kwa MVIU</h3> <ul style="list-style-type: none">▪ WAVIU wanashauriwa:<ul style="list-style-type: none">▪ Kuepuka msongamano isiyo ya lazima▪ Kuepuka kuishi/ kuka karibu na mtu mwenye dalili za TB▪ Kupata dawa za kinga ya kifua kikuu (Isoniazid Preventive Therapy) kwa muda wa miezi 6<ul style="list-style-type: none">▪ Dawa hizi ni lazima zitumike kwa WAVIU waliochunguzwa na kuhakikishwa kama hawana kifua kikuu ili kuepuka usugu wa dawa za kifua kikuu 	

Jinsi ya Kuzuia Maambukizi ya Kifua Kikuu kwa MVIU ...

- Kuwatambua WAVIU wenye dalili za kifua kikuu na kuwachunguza mapema iwezekanavyo ili kuepuka maambukizi katika klinic (CTC)

Hatua ya 7: Kuelimisha Jamii Kuhusu Maambukizi Mseto ya Kifua Kikuu na VVU (Dakika 40)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 19 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya saba ya mada.

Igizo /dhima

- Igizo : Kutoa Elimu ya Msingi kwa Jamii Kuhusu Magonjwa Mseto ya Kifua Kikuu na VVU

Igizo dhima (Dakika 30)

Maandalizi ya awali

Mshiriki mmoja atajitolea kuigiza nafasi ya mgonjwa na mwingine atajitolea kuigiza kama mtoa huduma ngazi ya jamii kutumia mwongozo wa mkufunzi toa kopi za kutosha na wape washiriki kwa maelekezo

FAFANUA kwamba hili igizo linalenga kuwafundisha washiriki jinsi ya kutoa elimu katika jamii kuhusu magonjwa mseto ya kifua kikuu na VVU

GAWANYA washiriki katika makundi 2-3.

FAFANUA kwamba kila kikundi kiwe na mshiriki mmoja atakayeigiza kama mtoa huduma na mwingine kama mteja

SAMBAZA maelezo ya mteja kwa mshiriki atakayeigiza kama mteja.

RUHUSU dakika 15 kwa ajili ya mtoa huduma amhoji mgonjwa na kumuelimisha.

MALIZA igizo muda utakapoisha au pale ujuzi uliolengwa na igizo utakapoonyeshwa

ULIZA waigizaji watoe uzoefu wao – walijisikiaje? Kitu gani kilienda vizuri? Kitu gani cha kuboresha?

WAVUE MAJUKUMU ya uigizaji na waite majina yao ya kawaida.

Hatua ya 8: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 20 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nane ya mada.

Slaidi ya 20	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Tathmini</div> <ul style="list-style-type: none">■ Nini maana ya VVU?■ Nini maana ya UKIMWI?■ Kuna mahusiano gani kati ya maambukizi ya VVU na kifua kikuu?■ Je mgonjwa mwenye kifua kikuu anaweza kuanzishiwa dawa za ARV endapo atapatikana na maambukizi ya VVU? <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"></div>	
--------------	---	--

Hatua ya 8: Mambo Muhimu ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 21 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Slaidi ya 21	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Mambo Muhimu</div> <ul style="list-style-type: none">■ VVU ni vimelea vidogovidogo vinavyoshambulia kinga ya mwili■ UKIMWI ni upungufu wa kinga mwilini■ Dawa za VVU zinaweza kutumika sambamba na dawa za kifua kikuu bila athari zozote■ Kifua kikuu kinatibika na kupona kabisa hata kama mgonjwa ana mambukizi ya VVU <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"></div>	
--------------	---	--

Kitendea Kazi cha Igizo Dhima 6.1: Maelekezo kwa Waigizaji

Maelekezo

Katika igizo hili kutakuwa na mgonjwa wa kifua kikuu ambaye hali yake ya maabukizi ya VVU haijulikana, na mtoa huduma anayemsimamia matibabu ya nyumbani kata vipande vya mgonjwa na mtoa huduma toa fotokopi za kutosha kwa ajili ya maelekezo ya mteja na ya mhudumu wa jamii

Maelekezo ya Mteja

Wewe ni kijana mwenye miaka 30 umekuwa kwenye matibabu ya kifua kikuu kwa muda wa miezi 3 bado hali yako ya kiafya haiendelei vizuri

Maelekezo ya mtoa huduma

Wewe ni mtoa huduma wa jamii ambaye unamsimamia kijana mwenye umri wa miaka 30 ambaye yuko kwenye matibabu ya kifua kikuu kwa muda wa miezi mitatu na hali yake ya kiafya haiendelei vizuri, ukiwa kama mtoa huduma wa jamii utamshauri nini kijana huyu

Mada ya 7: Huduma za Kifua Kikuu na Huduma Shirikishi za Kifua Kikuu na UKIMWI Ngazi ya Jamii

Muda: Dakia 130

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kuainisha huduma za kifua kikuu ngazi ya jamii
- Kuainisha huduma shirikishi za kifua kikuu na UKIMWI ngazi ya jamii
- Kueleza wajibu na majukumu ya wadau mbalimbali katika kudhibiti kifua kikuu ngazi ya jamii.
- Kuainisha njia za kujikinga na maambukizi ya kifua kikuu kwa watoa huduma ngazi ya jamii

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Kiongozi cha Muwezesaji
- Kitabu cha Washiriki
- Kurasakazi (Worksheet) 7.1: Uchambuzi wa Huduma Mbalimbali kwa Wagonjwa wa Kifua Kikuu

Majumuishoya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 30	Bungua Bongo Uwasilishaji	Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii
3	Dakika 10	Mijadala ya Jozi Uwasilishaji	Huduma Shirikishi za kifua Kikuu na VVU Ngazi ya Jamii
4	Dakika 60	Kazi za vikundi Uwasilishaji	Wajibu na Majukumu ya Wadau Mbalimbali Katika Kudhibiti Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii
5	Dakika 10	Bungua Bongo Uwasilishaji	Njia za Kujikinga na Maambukizi ya Kifua Kikuu kwa Watoa Huduma Ngazi ya Jamii
6	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tathmini
7	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada (key Points)
8	Dakika 05	Uwasilishaji	Zoezi

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>MADA YA 7: Huduma za Kifua Kikuu na Huduma Shirikishi za Kifua Kikuu na UKIMWI Ngazi ya Jamii</p>	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 130</p>

Slaidi ya 2	<h3 style="text-align: center;">Malengo ya Mada</h3> <ul style="list-style-type: none"> ■ Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa: <ul style="list-style-type: none"> ■ Kuainisha huduma za kifua kikuu ngazi ya jamii ■ Kuanisha Huduma Zinazooonze Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu ■ Kuainisha huduma shirikishi za kifua kikuu na UKIMWI ngazi ya jamii ■ Kueleza wajibu na majukumu ya wadau mbalimbali katika kudhibiti kifua kikuu ngazi ya jamii. ■ Kuainisha njia za kujikinga na maambukizi ya kifua kikuu kwa watoa huduma ngazi ya jamii 	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafanua malengo ya mada</p>
-------------	---	--

v

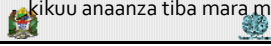
Hatua ya 2: Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii (Dakika 30)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3-15 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3	<h3 style="text-align: center;">Bungua Bongo</h3> <ul style="list-style-type: none"> ■ Ni huduma gani za kifua kikuu hutolewa katika ngazi ya jamii? 	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ni huduma gani za kifua kikuu hutolewa katika ngazi ya jamii? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita au ubao</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 4	<h3 style="text-align: center;">Huduma za Kifua Kikuu Zinazotolewa katika Ngazi ya Jamii</h3> <ul style="list-style-type: none"> ■ Elimu ya Afya ■ Huduma za ugunduzi wa kifua kikuu ■ Huduma za rufaa ■ Huduma za usimamizi na usaidizi wa matibabu ■ Ufuatiliaji wa watoro wa matibabu ya TB 	

Slaidi ya 5	<p>Malengo ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Huduma za kifua kikuu ngazi ya jamii zina malengo makuu matatu yafuatayo: <ul style="list-style-type: none"> ■ Kuongeza ugunduzi wa wagonjwa wa kifua kikuu/ kifua kikuu sugu ■ Kuboresha matokeo ya matibabu ■ Kuboresha udhibiti wa maambukizo ya TB 	
Slaidi ya 6	<p>Huduma Zinazoongeza Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu/ Kifua Kikuu Sugu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kutoa elimu kwa jamii na kuibua wenye dalili za kifua kikuu: <ul style="list-style-type: none"> ■ Kwa kutembelea nyumba kwa nyumba ■ kwenye mikutano na mikusanyiko mbalimbali ya kijamii na matukio ■ katika vituo vya huduma za afya. ■ Kwa kusambaza vifaa mbalimbali vya kuelimisha jamii. ■ Kutoa shuhuda mbalimbali zinazohusu kifua kikuu. 	
Slaidi ya 7	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>Wanakikundi wa klabu ya waliowahi kuugua kifua kikuu wakihamasisha udhibiti wa kifua kikuu katika wilaya ya Temeke</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Mtoa huduma wa afya ngazi ya jamii akihamasisha wanajamii katika wilaya ya Temeke.</i></p> </div> </div>	
Slaidi ya 8	<p>Huduma Zinazoongeza Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu/ Kifua Kikuu Sugu ..</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Utafutaji wa wenye dalili za kifua kikuu katika jamii <ul style="list-style-type: none"> ■ kutembelea nyumba kwa nyumba ■ kutambua wanakaya wenye dalili za kifua kikuu kwa kutumia fomu maalum (TB12) ■ kutoa rufaa kwa wale wenye dalili za kifua kikuu. 	

Slaidi ya 9	<p>Huduma Zinazoongeza Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu/ Kifua Kikuu Sugu ..</p> <p>2. Utafutaji wa wenye dalili za kifua kikuu katika jamii ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ kuandikisha wale wote wenye dalili za kifua kikuu kwenye rejista ya kifua kikuu ngazi ya jamii (TB13). ■ Kufuatilia majibu ya makohozi na boresha rejista ■ Kuhakikisha wale wote waliogundulika kuwa na kifua kikuu wanaanza tiba. 	
Slaidi ya 10	<p>Huduma Zinazoongeza Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu/ Kifua Kikuu Sugu ..</p> <p>3. Ufuatiliaji wa watu wanaoishi na mgonjwa wa kifua kikuu</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kupata orodha ya wagonjwa wa kifua kikuu kutoka kwenye kliniki za kifua kikuu. ■ Kutembelea kaya husika au watu walioishi karibu na mgonjwa ■ Kutambua wenye dalili za kifua kikuu kwa kutumia fomu husika 	
Slaidi ya 11	<p>Huduma Zinazoongeza Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu/ Kifua Kikuu Sugu ..</p> <p>3. Ufuatiliaji wa watu wanaoishi na mgonjwa wa kifua kikuu ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kuandikisha wale wenye dalili za kifua kikuu kwenye rejista ya kifua kikuu ngazi ya jamii (TB 13) ■ Kufuatilia majibu ya makohozi na boresha rejista ya huduma za kifua kikuu ngazi ya jamii ■ Kuhakikisha wale wote waliogundulika kuwa na kifua kikuu wanaanza tiba. 	
Slaidi ya 12	<p>Huduma Zinazoongeza Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu/ Kifua Kikuu Sugu ..</p> <p>4. Ufuatiliaji wa waliokatisha dawa za kifua kikuu</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kupata orodha ya wagonjwa wa kifua kikuu waliokatisha matibabu toka kwa watoa huduma kutoka kwenye kliniki za kifua kikuu. ■ Kufuatilia mapema iwezekanavyo na kutoa mrejesho katika klinic husika ya kifua kikuu 	

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 13</p>	<p>Huduma Zinazoongeza Ugunduzi wa Wagonjwa wa Kifua kikuu/ Kifua Kikuu Sugu ..</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Huduma nyingine za kuongeza ugunduzi wa kifua kikuu ni kama zifuatazo: <ul style="list-style-type: none"> ■ Ukusanyaji wa sampuli za makohozi ■ Uandaaji na uambishaji wa sampuli za makohozi ■ Usafirishaji wa sampuli za makohozi ■ Huduma hizi hufanya na wanajamii waliopata mafunzo maalum ya kimaabara. 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 14</p>	<p>Huduma Zinazoboresha Matokeo ya Matibabu</p> <p>1. Usaidizi katika matibabu ya kifua kikuu</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Usimamizi wa mgonjwa wa kifua kikuu anayepata matibabu nyumbani wakati wa kumeza dawa. ■ Kumfahamisha mgonjwa na familia umuhimu wa ufuasi mzuri wa dawa, madhara ya ufuasi hafifu na kutokutii kanuni za matibabu ■ Ushirikishaji wa viongozi wa jamii na watu mashuhuri endapo kuna tatizo. 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 15</p>	<p>Huduma Zinazoongeza Udhibiti wa Maambukizo ya Kifua Kikuu</p> <p>1. Udhibiti wa maambukizo ya kifua kikuu</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Uhamasishaji wa ustaarabu wakati wa kukohoa kwa mgonjwa, familia na jamii ■ Uelimishaji wa umuhimu wa mzunguko mzuri wa hewa katika makazi ■ Kuhakikisha kila mtu aliyegundulika kuwa na kifua kikuu anaanza tiba mara moja. <p><i>Ustaarabu wakati wa kukohoa ni njia mojawapo ya kuzuia maambukizo</i></p> 	

Hatua ya 3: Huduma Shirikishi za kifua Kikuu na VVU Ngazi ya Jamii (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 16-18 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 16	<p>Mijadala Katika Jozi</p> <ul style="list-style-type: none">Ni huduma gani shirikishi za kifua kikuu na VVU zinatolewa katika ngazi ya jamii?	<p>Mijadala Katika jozi(dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">Ni huduma gani shirikishi za kifua kikuu na VVU zinatolewa katika ngazi ya jamii? <p>WARUHUSU washiriki wjadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 17	<p>Huduma Shirikishi za Kifua Kikuu na VVU Ngazi ya Jamii</p> <ol style="list-style-type: none">Unasahi na rufaa kwenda kupima VVU katika kituo cha Tiba/kupimia vvu<ul style="list-style-type: none">Ubaini wa mgonjwa wa kifua kikuu ambaye hajapima VVU.Ushauri kwa mgonjwa ili aende kwenye unasahi na upimaji wa VVU.Kumtia moyo na kumuwezesha mgonjwa wa kifua kikuu anayeishi na VVU kwenda kwenye huduma za kliniki za huduma na tiba (CTC) na nyinginezo katika jamii.	
Slaidi ya 18	<p>Huduma Shirikishi za Kifua Kikuu na VVU Ngazi ya Jamii ...</p> <ol style="list-style-type: none">Kusaidia upatikanaji wa taarifa za wagonjwa katika kituo cha tiba kuhusu:<ul style="list-style-type: none">Maudhi ya dawa kwa mgonjwa wa kifua kikuu mwenye VVU.Dhana potofu kuhusu kifua kikuu na kifua kikuu /VVU.	

Hatua ya 4: Wajibu na Majukumu ya Wadau Mbalimbali Katika Kudhibiti Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii (Dakika 60)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 19-31 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

Slaidi ya 19	<p>Wajibu na Majukumu ya Wadau Katika Udhhibiti wa Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii</p> <ul style="list-style-type: none">■ Wadau wanaohusika katika udhibiti wa kifua kikuu ngazi ya jamii:<ul style="list-style-type: none">■ Vituo vya huduma za afya■ Asasi za kijamii■ Wahudumu wa afya ngazi ya jamii■ Wasimamizi wa matibabu ya kifua kikuu■ Wagonjwa wa kifua kikuu walio kwenye matibabu■ Jamii kwa ujumla <p></p>	
--------------	--	--

Kazi za Vikundi

Je, wadau hawa wana majukumu gani katika udhibiti wa kifua kikuu ngazi ya jamii?

1. Vituo vya afya
2. Asasi
3. Wahudumu wa afya ngazi ya jamii
4. Wasimamizi wa matibabu ya kifua kikuu
5. Wagonjwa wa kifua kikuu
6. Jamii

Kazi ya kikundi (Dakika 40)

ULIZA swali lifuatalo kwa kundi kubwa la washiriki

- Je, wadau hawa wana majukumu gani katika udhibiti wa kifua kikuu ngazi ya jamii?
 - Vituo vya afya
 - Asasi
 - Mhudumu wa afya ngazi ya jamii
 - msimamizi wa matibabu ya kifua kikuu
 - Mgonjwa wa kifua kikuu
 - jamii

WAGAWE washiriki katika makundi matatu

WAELEKEZE kuwawakiwa kwenye makundi wjadili wadau wawili wawili kwa kila kundi.

Kundi la kwanza

- Vituo vya afya
- Asasi

Kundi la pili

- Mhudumu wa afya ngazi ya jamii
- msimamizi wa matibabu ya kifua kikuu

Kundi la tatu

- Mgonjwa wa kifua kikuu
- jamii

RUHUSU washiriki wjadiliane kwa dakika 15

RUHUSU vikundi kuwasilisha majibu yao na washiriki wengine wachangie majibu yaliyosahaulika

SAHIHISHA majibu yaona **HITIMISHA** kwa kutumia majibu katika slaidi zinazofuata.

Slaidi ya 21	<p>Wajibu na Majukumu ya Vituo vya Huduma za Afya</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kupokea na kuchunguza watu wenye dalili za kifua kikuu ▪ Kupokea na kuchunguza sampuli za makohozi zilizowasilishwa ▪ Kutoa mrejesho kuhusu rufaa na matokeo ya uchunguzi wa sampuli ▪ Kuelimisha wagonjwa na familia zao kuhusu kifua kikuu na VVU 	
Slaidi ya 22	<p>Wajibu na Majukumu ya Vituo vya Huduma za Afya ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuanzisha na kufuatilia matibabu kwa wagonjwa wa kifua kikuu ▪ Kumsimamia na kumpa mafunzo mhudumu wa afya ngazi ya jamii. ▪ Kuchanganua takwimu, kutunza kumbukumbu na kutoa taarifa katika ngazi husika. 	
Slaidi ya 23	<p>Wajibu na Majukumu ya Asasi Za Kijamii (AZAKI)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kupanga na kutekeleza shughuli za udhibiti wa kifua kikuu katika jamii kwa kufuata miongozo ya kitaifa. ▪ Kutafuta rasilimali kwa ajili ya udhibiti wa kifua kikuu katika jamii ▪ Kutoa taarifa na takwimu kwa wadau ikiwa ni pamoja na kamati za uratibu wa AZAKI kupitia ngazi husika 	
Slaidi ya 24	<p>Wajibu na Majukumu ya Asasi Za Kijamii (AZAKI) ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kushirikiana na waratibu wa kifua kikuu katika ngazi husika za utekelezaji ▪ Kusimamia wahudumu wa afya ngazi ya jamii ▪ Kuimarisha mfumo thabiti wa rufaa kwa wenye dalili za kifua kikuu 	

<p>Slaidi ya 25</p>	<p>Wajibu na Majukumu ya Wahudumu wa Afya Ngazi ya Jamii</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kutekeleza kazi za kifua kikuu katika jamii kwa kutumia miongozo na nyenzo zilizokubaliwa kitaifa. ▪ Kutambua wenye dalili za kifua kikuu na kuwapa rufaa kwenda kwenye kituo cha huduma za afya. ▪ Kufuatilia mrejesho kutoka kwa watu waliopewa rufaa 	
<p>Slaidi ya 26</p>	<p>Wajibu na Majukumu ya Wahudumu wa Afya Ngazi ya Jamii ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuhakikisha wanaogunduliwa kuwa na kifua kikuu wanapata matibabu sahihi mara moja. ▪ Kusimamia na kufuatiliaji wa maendeleo ya wagonjwa wa kifua kikuu wakati wa matibabu. ▪ Kukusanya na kutoa taarifa ya kazi za udhibiti wa kifua kikuu kwa vituo vya huduma za afya na AZAKI. 	
<p>Slaidi ya 27</p>	<p>Wajibu na Majukumu ya Wasimamizi wa Matibabu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kumkumbusha na kumhamasisha mgonjwa kunywa dawa za kifua kikuu kila siku ▪ Kuweka alama kwenye kadi ya utambulisho wa mgonjwa kila baada yakumeza dawa. ▪ Kuthibitisha umezaji wa dawa kwa mtoa huduma za afya. 	
<p>Slaidi ya 28</p>	<p>Wajibu wa Wagonjwa wa Kifua Kikuu Walio Kwenye Matibabu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kutoa taarifa kama kuna tatizo lolote mf. Maudhi makubwa ya dawa. ▪ Kuambatana na mgonjwa kwenda kilinic ya kifua kikuu kwa ufuatiliaji na kuongeza dawa au pale inapohitajika 	

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 29</p>	<p>Wajibu wa Wagonjwa wa Kifua Kikuu Walio Kwenye Matibabu ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kumeza dawa zote chini ya usimamizi. ■ Kuhudhuria kliniki kama alivyoelekezwa ■ Kupeleka sampuli ya makohozi na nyinginezo zinazohitajika kwa ufuatiliaji. ■ Kutoa taarifa za dalili za athari za dawa za kifua kikuu na changamoto za matibabu 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 30</p>	<p>Wajibu wa Wagonjwa wa Kifua Kikuu Walio Kwenye Matibabu ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kufahamu na kuweza kujiunga na vikundi vya waliopona kifua kikuu mara amalizapo matibabu ■ Kutoa taarifa zinazoweza uchunguzi wa kifua kikuu kwa anaishi nao 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 31</p>	<p>Wajibu na Majukumu ya Jamii</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kutoa taarifa kuhusu wenye dalili za kifua kikuu kwa mhadumu wa afya ngazi ya jamii au kwenye kituo cha huduma za afya cha karibu ■ Kushirikiana na AZAKI, wahudumu wa afya ngazi ya jamii na vituo vya huduma za afya ili kuhakikisha huduma bora za kifua kikuu zinatolewa ■ Kutoa msaada wa hali na mali kwa wagonjwa wa kifua kikuu kwenye maeneo yao. 	

Hatua ya 5: Njia za Kujikinga na Maambukizi ya Kifua Kikuu kwa Watoa Huduma Ngazi ya Jamii (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 32-33 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Slaidi ya 32	<p>Bungua Bongo</p> <p>Je, ni njia gani za kujikinga na maambukizi ya kifua kikuu zinapaswa kutumiwa na watoa huduma ngazi ya jamii?</p>	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki swali lifuatalo</p> <ul style="list-style-type: none">• Je, ni njia gani za kujikinga na maambukizi ya kifua kikuu zinapaswa kutumiwa na watoa huduma ngazi ya jamii? <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita au ubao</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 33	<p>Njia za Kujikinga na Maambukizi ya Kifua Kikuu kwa Watoa Huduma Ngazi ya Jamii</p> <ul style="list-style-type: none">■ Kuwa mwangalifu na upande unaokaa wakati wa mahojiano na mwenye dalili za kifua kikuu.■ Zingatia usafi hasa kunawa mikono kwa sabuni na maji safi.■ Zingatia njia za kuzuia maambukizo ya kifua kikuu hasa wakati wa kupaka na kuambisha makohozi (kwa wale watakaohusika na zoezi hilo)	

Hatua ya 6: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 34 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Slaidi ya 34	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Tathmini</div> <ul style="list-style-type: none">■ Huduma zipi za kifua kikuu zinatolewa ngazi ya jamii?■ Huduma shirikishi zipi za kifua kikuu na UKIMWI hutolewa ngazi ya jamii?■ Wahudumu wa afya ngazi ngazi ya jamii wana wajibu na majukumu gani?■ Njia za kujikinga na maambukizi ya kifua kikuu kwa watoa huduma ngazi ya jamii ni zipi? 	
--------------	---	--

Hatua ya 7: Mambo Muhimu ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 35 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua saba ya mada.

Slaidi ya 35	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Mambo Muhimu ya Mada</div> <ul style="list-style-type: none">■ Huduma za kifua kikuu ngazi ya jamii ni sehemu ya kugatua huduma za kifua kikuu kwenda kwenye jamii.■ Changamoto ni wagonjwa wa kifua kikuu ni kuchelewa kutafuta matibabu, ushiriki hafifu wa jamii na unyanyapaa.■ Ili kuzuia maambukizi ya kifua kikuu ni muhimu jamii ishiriki katika kuibua kuhakikisha mgonjwa anapata matibabu sahihi ya kifua kikuu. 	
--------------	---	--

Hatua ya 8: Zoezi (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 35 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Slaidi ya 36	<p>Kazi za Vikundi (Muda wa Binafsi)</p> <ol style="list-style-type: none">1. Nenda Katika Kurasa Kazi 7.12. Kwa muda wako binafsi au kama kikundi<ol style="list-style-type: none">1. Soma maelezo2. Jadili kisha jibu maswali 	TOA maelekezo ya zoezi WAELEKEZE wafunue Kurasa kazi 7.1 kwa ajili ya maelezo.
--------------	--	--

Ukurasa wa zoezi 7.1: Uchambuzi wa Huduma Mbalimbali kwa Wagonjwa wa Kifua Kikuu

Maelezo:

Katika kijiji cha mwmbesongo kuna wagonjwa kumi wenye kifua kikuu waliogunduliwa mwaka jana, Mwmbesongo in zahanati moja yeye wahudumu wa afya watatu. Kijiji kina ukubwa wa eneo la mraba kilometa 50, na umbali wa kutoka mwmbesongo mpaka kijiji cha jirani ni kilometa 20.

Kwa kutumia maelezo haya, jibu maswali yafuatayo katika kikundi na kisha jiandae kwa uwasilishaji darasani.

Maswali

1. Je wagonjwa hawa wa kifua kikuu wanawezaje kupata huduma katika kijiji cha mwmbesongo?

2. Je watoa huduma ya jamii wataweza kuwapa huduma gani wagonja hawa?

3. Je, ni matarajio gani wagonjwa hawa wanaweza kuwa nayo kutoka kwa wahudumu wa afya?

Mada ya 8: Ufuatiliaji na Tathmini ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii

Muda: Dakika 165

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kueleze maana ya ufuatiliaji na tathmini
- Kubaini viashiria vya huduma bora ya kifua kikuu ngazi ya jamii
- Kubaini nyezo zinazotumika kukusanya takwimu za kifua kikuu ngazi ya jamii
- Kujaza taarifa kwa usahihi katika nyenzo husika na kuzichambua
- Kuwasilisha taarifa kwa ufasaha

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Kiongozi cha mwezesaji
- Kitabu cha washiriki
- **Kitini cha 8.1:** Nyenzo za kukusanya takwimu na taarifa za kifua kikuu ngazi ya jamii (TB02, TB12, TB13, TB14, TB15).
- **Kurasakazi 8.1:** Ujazaji Nyenzo za Kutolea Taarifa Ngazi ya Jamii
- **Kurasakazi 8.2:** Ujazaji Nyenzo za Kutolea Taarifa Ngazi ya Jamii

Majumuishoya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 10	Mjadala ya jozi, Uwasilishaji	Maana ya Ufuatiliaji na Tathmini
3	Dakika 10	Uwasilishaji	Viashiria vya Huduma Bora ya Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii
4	Dakika 40	Uwasilishaji	Nyenzo Zinazotumika na Jinsi ya Kujaza ili Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii
5	Dakika 90	Uwasilishaji; Kazi za vikundi	Ujazaji Sahihi wa Taarifa Katika Nyenzo Husika, Uchambuzi na Uwasilishaji
6	Dakika 05	Uwasilishaji	Tathimini
7	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>MADAYA 8: Ufuatiliaji na Tathmini ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii</p>	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 165</p>
Slaidi ya 2	<p>Malengo ya Mada</p> <p>Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kueleze maana ya ufuatiliaji na tathmini ■ Kubaini viashiria vya huduma bora ya kifua kikuu ngazi ya jamii ■ Kubaini nyezo zinazotumika kukusanya takwimu za kifua kikuu ngazi ya jamii ■ kujaza taarifa kwa usahihi katika nyenzo husika na kuzichambua ■ kuwasilisha taarifa kwa ufasaha 	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafana malengo ya mada</p>

Hatua ya 2: Maana ya Ufuatiliaji na Tathmini (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3-5 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3	<p>Mijadala Katika Jozi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nini maana ya ufuatiliaji? ▪ Nini maana ya tathmini? 	<p>Mijadala Katika Jozi(Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki maswali yafuatayo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nini maana ya ufuatiliaji? • Nini maana ya tathmini? <p>WARUHUSU washiriki wjadiliane katika jozi</p> <p>RUHUSU washiriki wachache katika jozi kuwasilisha na wengine wachangie</p> <p>ANDIKA majibu kwenye bango kitita</p> <p>SAHIHISHA na hitimisha kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 4	<p>Ufuatiliaji na Tathmini</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ufuatiliaji: Mchakato endelevu wa kukusanya taarifa na takwimu za mpango ili kuweza kutambua maendeleo yaliyopatikana kulingana na malengo yaliyokubaliwa hapo awali. ▪ Tathmini: Ni utaratibu maalumu unaohusu kuchambua taarifa zinazobaini umuhimu, ubora na matokeo ya shughuli za program kulingana na malengo yaliyowekwa. 	
Slaidi ya 5	<p>Ufuatiliaji na Tathmini ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ufuatiliaji na Tathmini hutumika: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuboresha mpango wa kudhibiti kifua kikuu kwa kufuata utaratibu (Panga, Soma, Fanya, Pima) ▪ Kutoa taarifa ya uwajibikaji. ▪ Kutoa takwimu kwa wadau. 	

Hatua ya 3: Viashiria vya Huduma Bora ya Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii (Dakika 10)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 6 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 6	<p>Viashiria vya Huduma Bora ya Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Idadi ya watu wenye dalili za kifua kikuu waliopewa rufaa▪ Idadi ya waliogundulika kuwa na kifua kikuu kutoka kwenye rufaa za jamii▪ Idadi ya wagonjwa wa kifua kikuu wanaosimamiwa matibabu na jamii▪ Idadi wa waliopona kati ya waliosimamiwa matibabu ya kifua kikuu walioanza matibabu katika kipindi cha robo mwaka iliyopita 	
-------------	---	--

Hatua ya 4: Nyenzo Zinazotumika na Jinsi ya Kujaza ili Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii (Dakika 40)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 7-24 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

Slaidi ya 7	<p>Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii</p> <p>1. Fomu ya watu waliofanyiwa uchunguzi wa awali kama wana dalili za kifua kikuu (TB12).</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Fomu hii hutumiwa na mwanakikundi kutambua watu wenye dalili za kifua kikuu katika jamii.▪ Mwanakikundi atawapa rufaa watu hao, na pia kufuatilia majibu yao katika kituo cha uchunguzi na tiba za kifua kikuu, na kujaza matokeo ya uchunguzi kwa hatua stahiki. 	
-------------	--	--

Slaidi ya 8

PITIA kwa haraka muundo wa nyenzo (TB 12) ili kuielewa

Slaidi ya 9

Ujazaji wa Nyenzo TB12

- Kujaza Fomu ya watu Waliofanyiwa Uchunguzi wa Awali (TB12).
 - Fomu ina sehemu kuu mbili za kujaza
 - 1. Taarifa za awali za Mjazaji?/ Mtoa huduma wa jamii
 - 2. Taarifa za wateja (jedwali)
 - Angalia Ufunguo na kielelezo A na B kwa ujazaji

WAELEKEZE vipengele vyote vilivyopo katika nyenzo hii na aina ya taarifa zinazohitajika katika kila kipengele.

WAELEZE washiriki namna ya kujaza nyenzo hii kila kipengele, huku washiriki wakifuatilia kupitia nyenzo waliyopewa

RUHUSU washiriki kuuliza maswali

JIBU maswali kama yatakavyoulizwa

Slaidi ya 10

Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii ...

2. Fomu ya Rufaa (TB 15)

- Fomu hii inatumika kuwapa rufaa wateja waliofanyiwa uchunguzi wa awali kwa kutumia nyenzo ya TB12 na wakaonekana wana dalili za kifua kikuu.
- Mtoa huduma wa jamii anapaswa kujaza nyenzo hii ili kuwapa rufaa wateja wake kwenda kwenye kituo cha afya kwa ajili ya uchunguzi zaidi na tiba.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 11</p>	<p style="text-align: center;">WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE NA WATOTO TB 15</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua kikuu na Ukoma (NTLP) (Huduma shirikishi za TB, TB/UKIMWI na TB Sugu katika jamii)</p> <p style="text-align: center;">Fomu ya rufaa.</p> <p style="text-align: center;"><i>1. Sehemu hii ijazwe na Mwanachikundi wa kikundi cha walioingna na kupona TB au TB sugu nk.</i></p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Jina la mgonjwa (Majina manatu) Umri (Mwaka)</p> <p>Tarhe ya rufaa (Siku, Mwezi, Mwaka)</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Namba ya HUWANVU.....</p> <p>Namba ya CTC.....</p> <p>Jinsi</p> <p>o Me.....</p> <p>o Ke.....</p> </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <p>Jina la Kikundi</p> <p>Jina la mtoa rufaa.....</p> <p>Namba ya mtoa rufaa.....</p> <p>Namba ya jina.....</p> <p>Sehemu nyingine (Shirika/sasidi)</p> <p>Jina.....</p> </td> <td style="vertical-align: top;"> <p>Jina la kituo cha tiba</p> <p>Wilaya.....</p> </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <p>Dalili za TB (Tiki panagohusika)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kikohozi zaidi ya wiki mbili o Moma zaidi ya wiki mbili o Kupungua uzito o Kutolewa na jasho usiku zaidi ya wiki mbili o Mawimbi ya Kifua o Kukohoa makohozi yenye mchanganyiko au dauu. </td> <td style="vertical-align: top;"> <p>Zingatia:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Uchunguzi na matibabu ya TB na TB sugu hutolewa bila malipo. o Kwa WAWIU ni kikohozi cha muda wovote </td> </tr> </table> <p style="text-align: center;"><i>2. Sehemu hii ijazwe na mwa huduma wa kituo cha tiba.</i></p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Jina la Kituo cha Tiba</p> <p>Jina la moga</p> <p>Tarhe ya kupokelewa mgonjwa (Siku, Mwezi, Mwaka)</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Huduma ya ugunduzi iliyotolewa.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Upimaji wa makohozi o Upimaji wa WVL o X-ray o Upimaji wa daktari (Physical examination) <p>Matokeo ya vipimo</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kuwape lewa vimaloa vya TB o Hakoma vimaloa o Kifua kikuu sja ya mapafu </td> </tr> </table>	<p>Jina la mgonjwa (Majina manatu) Umri (Mwaka)</p> <p>Tarhe ya rufaa (Siku, Mwezi, Mwaka)</p>	<p>Namba ya HUWANVU.....</p> <p>Namba ya CTC.....</p> <p>Jinsi</p> <p>o Me.....</p> <p>o Ke.....</p>	<p>Jina la Kikundi</p> <p>Jina la mtoa rufaa.....</p> <p>Namba ya mtoa rufaa.....</p> <p>Namba ya jina.....</p> <p>Sehemu nyingine (Shirika/sasidi)</p> <p>Jina.....</p>	<p>Jina la kituo cha tiba</p> <p>Wilaya.....</p>	<p>Dalili za TB (Tiki panagohusika)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kikohozi zaidi ya wiki mbili o Moma zaidi ya wiki mbili o Kupungua uzito o Kutolewa na jasho usiku zaidi ya wiki mbili o Mawimbi ya Kifua o Kukohoa makohozi yenye mchanganyiko au dauu. 	<p>Zingatia:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Uchunguzi na matibabu ya TB na TB sugu hutolewa bila malipo. o Kwa WAWIU ni kikohozi cha muda wovote 	<p>Jina la Kituo cha Tiba</p> <p>Jina la moga</p> <p>Tarhe ya kupokelewa mgonjwa (Siku, Mwezi, Mwaka)</p>	<p>Huduma ya ugunduzi iliyotolewa.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Upimaji wa makohozi o Upimaji wa WVL o X-ray o Upimaji wa daktari (Physical examination) <p>Matokeo ya vipimo</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kuwape lewa vimaloa vya TB o Hakoma vimaloa o Kifua kikuu sja ya mapafu 	<p>PITIA kwa makini muundo wa nyenzo (TB 15) ili kuelewa</p>
<p>Jina la mgonjwa (Majina manatu) Umri (Mwaka)</p> <p>Tarhe ya rufaa (Siku, Mwezi, Mwaka)</p>	<p>Namba ya HUWANVU.....</p> <p>Namba ya CTC.....</p> <p>Jinsi</p> <p>o Me.....</p> <p>o Ke.....</p>									
<p>Jina la Kikundi</p> <p>Jina la mtoa rufaa.....</p> <p>Namba ya mtoa rufaa.....</p> <p>Namba ya jina.....</p> <p>Sehemu nyingine (Shirika/sasidi)</p> <p>Jina.....</p>	<p>Jina la kituo cha tiba</p> <p>Wilaya.....</p>									
<p>Dalili za TB (Tiki panagohusika)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kikohozi zaidi ya wiki mbili o Moma zaidi ya wiki mbili o Kupungua uzito o Kutolewa na jasho usiku zaidi ya wiki mbili o Mawimbi ya Kifua o Kukohoa makohozi yenye mchanganyiko au dauu. 	<p>Zingatia:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Uchunguzi na matibabu ya TB na TB sugu hutolewa bila malipo. o Kwa WAWIU ni kikohozi cha muda wovote 									
<p>Jina la Kituo cha Tiba</p> <p>Jina la moga</p> <p>Tarhe ya kupokelewa mgonjwa (Siku, Mwezi, Mwaka)</p>	<p>Huduma ya ugunduzi iliyotolewa.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Upimaji wa makohozi o Upimaji wa WVL o X-ray o Upimaji wa daktari (Physical examination) <p>Matokeo ya vipimo</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kuwape lewa vimaloa vya TB o Hakoma vimaloa o Kifua kikuu sja ya mapafu 									
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 12</p>	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 10px; text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">Ujazaji wa Nyenzo TB15</h2> </div> <ul style="list-style-type: none"> ■ Fomu hii inaschemu kuu mbili za uzajaji: <ul style="list-style-type: none"> ■ Sehemu ya mwanzo hutumiwa na wanachikundi kujaza tarifa za mtu mwenye dalili za kifua kikuu katika jamii anayepewa rufaa kwenda katika vituo vya uchunguzi na tiba za kifua kikuu. ■ Sehemu ya pili hujazwa na tabibu au mtumishi wa kituo cha uchunguzi na tiba za kifua kikuu kueleza matokeo ya rufaa. <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; margin-top: 10px;"> </div>	<p>WAELEKEZE washiriki wafungue vitabu vya washiriki, kitendea kazi 8.1.2</p>								
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 13</p>	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 10px; text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii</h2> </div> <ul style="list-style-type: none"> ■ Rejesta ya TB 13 ina sehemu mbili <ul style="list-style-type: none"> • Sehemu ya Kwanza: Rejesta ya Wanaohisiwa Kuwa na TB/DR TB (TB 13 A) • Sehemu ya pili: Rejesta ya waliokatisha/ wasioanza matibabu ya TB/ DR TB (TB 13 B) • Rejesta hii hutunzwa katika ofisi ya kikundi/ mhudumu ngazi ya jamii. <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; margin-top: 10px;"> </div>	<p>ZINGATIA maelezo ya matumizi ya fomu ya rejesta ya wanaohisiwa kuwa na TB/DR TB na waliokatisha/wasioanza matibabu.</p> <p>KUWA huru kuuliza maswali kama hujaelewa</p>								

Slaidi ya 14

Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii ...

3. Rejesta ya Wanaohisiwa Kuwa na TB/DR TB (TB 13A)

- Hii ni sehemu ya kwanza ya rejesta TB 13.
- Rejesta hii hujazwa watu waliopewa rufaa, kwa kutumia taarifa toka kwenye fomu Na. TB 12.
- Rejesta hii itawezesha kikundi kujua idadi ya watu waliopolekwa kwa uchunguzi wa Kifua kikuu na matokeo yao kwa ufuatiliaji stahiki

WAELEZE washiriki matumizi ya fomu ya watu waliofanyiwa uchunguzi wa awali wa TB na DR TB (TB13A)

Slaidi ya 15

Vitabu vya ANA, Mwanachama ya Jamii, Jina, Wajumu wa Mtaala, Wapanga na Taifa ya Kuu/Kiti/Kiti cha Kuu/Kiti cha Kuu

REJESTA YA WANAHOHISIWA KUWA NA TB/DR TB KATIKA JAMII

Jina la kikundi/Asasi/ Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii

No	Tama	Jina (pangwa watafu)	Jina (Asasi)	Jina (Mtaala)	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa	Mataifa
1																			
2																			
3																			
4																			
5																			
6																			
7																			
8																			
9																			
10																			
11																			
12																			
13																			
14																			
15																			
16																			

Kielelezo A:
1. Zimili vitabu vingi vya TB/DR TB shindwa hamba ya awali ya mgongo wa TB/DR TB
2. Zimili vitabu vingi vya TB/DR TB shindwa hamba ya awali ya mgongo wa TB/DR TB
3. Shindwa vitabu vingi vya TB/DR TB shindwa hamba ya awali ya mgongo wa TB/DR TB
4. Zimili vitabu vingi vya TB/DR TB shindwa hamba ya awali ya mgongo wa TB/DR TB
5. Shindwa vitabu vingi vya TB/DR TB shindwa hamba ya awali ya mgongo wa TB/DR TB

WAELEKEZE washiriki wafungue vitabu vya washiriki, kitendea kazi 8.1.3

Slaidi ya 16

Ujazaji wa Nyenzo TB13A

- Kujaza Rejesta ya wanaohisiwa kuwa na TB/ DR TB (TB 13A).
- Rejesta hii ina sehemu kuu mbili za kujaza
 - Jina la kikundi/Asasi/ Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii
 - Taarifa za wateja wanaohisiwa kuwa na TB/DR TB (jedwali)

WAELEKEZE vipengele vyote vilivyopo katika nyenzo hii na aina ya taarifa zinazohitajika katika kila kipengele.

WAELEKEZE washiriki namna ya kujaza nyenzo hii kila kipengele, huku washiriki wakifuatilia kupitia nyenzo waliyopewa

RUHUSU washiriki kuuliza maswali

JIBU maswali kama yatakavyoulizwa

Slaidi ya 17

Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii ...

3. Rejesta ya waliokatisha/ wasioanza matibabu ya TB/ DRTB (TB 13 B)

- Hii ni sehemu pili ya rejesta TB 13
- Rejesta hii hujazwa wagonjwa wa TB/ DRTB waliokatisha matibabu au wasioanza matibabu ya TB/DR TB baada ya kugundulika kuwa na TB/DR TB
- Taarifa za wagonjwa hawa hupatikana kutoka kituo cha uchunguzi au cha tiba za TB ili wafuatiwe na wahudumu wa afya ngazi ya jamii
- Rejesta hii itawezesha kikundi kujua idadi ya wagonjwa waliofuatiwa na waliorejeshwa katika matibabu.

WAELEZE washiriki matumizi ya fomu ya watu waliofanyiwa uchunguzi wa awali wa TB na DR TB (TB13B)

Slaidi ya 18

Waziri wa Afya, Mawaziri wa Jamii, Jamsi, Waziri wa Vitabu
Mwongozi wa Tathmini ya Huduma za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii

REJESTA YA WAGONJWA VIA TB/DR TB WALIOKATISHA/WASIOANZA MATIBABU

Jina la kikundi/Asasi/ Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii

No. Tarehe ya Ukarabii	Jina la mgonjwa (Mwanadamu) au jina la kikundi/Asasi/ Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii	Jina (Mwanadamu)	Umri (Mwanadamu)	Jinsi ya mgonjwa anayefuatiliwa (ili hika ajabu je hika jamaa/kuhisiwa)	Matawi aliyokataa mgonjwa/ajabu			Machaka ya afya/iliy (kutoka awali ya vita ya pangolufu/ili)			Aina ya matibabu (vita au hawani)	Tarehe ya awali wa matibabu	Mara kwa mara
					Vita (M)	Stato (M)	Wakazi (M)	Asasi/Asasi	Asasi/Asasi	Asasi/Asasi			
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													

Maelezo ya matumizi ya nyenzo za taarifa za kifua kikuu ngazi ya jamii yapo katika slaidi inayofuata

WAELEKEZE washiriki wafungue vitabu vya washiriki, kitendea kazi 8.1.4

Slaidi ya 19

Ujazaji wa Nyenzo TB13B

- Kujaza Rejesta ya wasioanza/ waliokatisha matibabu ya TB/ DR TB (TB 13 B)
 - Rejesta hii ina sehemu kuu mbili za kujaza
 - Jina la kikundi/Asasi/ Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii
 - Taarifa za wagonjwa wasioanza/ waliokatisha matibabu ya TB/ DR TB (jedwali)

WAELEKEZE vipengele vyote vilivyopo katika nyenzo hii na aina ya taarifa zinazohitajika katika kila kipengele.

WAELEKEZE washiriki namna ya kujaza nyenzo hii kila kipengele, huku washiriki wakifuatilia kupitia nyenzo waliyopewa

RUHUSU washiriki kuuliza maswali

JIBU maswali kama yatakavyoulizwa

Slaidi ya 20

Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii ...

4. Fomu ya taarifa ya mwezi/robo mwaka ya huduma za TB, TB/HIV na DR-TB ngazi ya jamii/kituo/wilaya (TB14)

- Fomu hii
 - Hujazwa katika ngazi ya jamii/ kituo na wilaya
 - Inaweza kujazwa kila mwezi au robo mwaka kulingana na mahitaji
 - Fomu hii hutumika kujumuhisha taarifa ya huduma za kifua kikuu ngazi ya jamii, kituo cha huduma za afya na wilaya husika.

WAELEZE washiriki matumizi ya fomu ya watu waliofanyiwa uchunguzi wa awali wa TB na DR TB (TB14)

Slaidi ya 21

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto
Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua Kikuu na Ukomu

TB 14

FOMU YA TAARIFA YA MWEZI/ROBO MWAKA YA HUDUMA ZA TB, TB/HIV NA DR-TB

Jina la kikundi/Asad/CHW: _____ Kati: _____ Wilaya: _____
Jina la Kijiji: _____ mwaka 20_____/_____
Taarifa ya mwezi wa/ Robo ya _____ /_____/20_____
Tarehe ya uwasilishwaji wa ripoti: _____ /_____/20_____

Umri (miaka)	Idadi ya watu waliochunguzwa TB (jumla ya walitoko katika fomu namba TB 12)		Idadi ya watolilwa na waliopeleka rufaa		Idadi ya wagonjwa wa TB/DR TB walioanza matibabu		Idadi ya wanaoishi hadi yao ya maambukizi ya VVU	
	KE	ME	KE	ME	KE	ME	KE	ME
0 - 14								
15 na zaidi								
JUMLA								

Umri (miaka)	Idadi ya wagonjwa walioacha/wazi sana matibabu na kufuatiliwa		Matokeo ya ufuatiliaji (angali kielelezo A)	
	KE	ME	KE	ME
0 - 14			A=	A=
			H=	H=
			K=	K=
			S=	S=
			F=	F=
			C=	C=
15 na zaidi			A=	A=
			H=	H=
			K=	K=
JUMLA				

Kielelezo A

A	amanza/taruo
H	halepatiliani
K	amekufa

Umri (miaka)	Idadi ya wagonjwa wenye TB/DR TB ambao wanaoishi na wamifuatiliwa		Idadi ya watu wanaoishi na wagonjwa wa TB/DR TB waliofuatiliwa		Idadi ya wagonjwa waliofundulika kutoka familia zenye wagonjwa TB/DR TB wakati wa ufuatiliaji	
	KE	ME	KE	ME	KE	ME
0 - 14						
15 na zaidi						
JUMLA						

Jina la mtoa taarifa: _____ Namba ya simu: _____

WAELEKEZE washiriki wafungue vitabu vya washiriki, kitendea kazi 8.1.5

Slaidi ya 22

Ujazaji wa Nyenzo TB14

Kujaza fomu ya taarifa ya mwezi/robo mwaka ya huduma za TB, TB/HIV na DR-TB ngazi ya jamii/kituo/wilaya (TB14)

- Fomu hii ina sehemu kuu tatu za kujaza
 1. Taarifa za mtoa mjazaji
 2. Taarifa kutoka kwenye rejesta ya wanaohisiwa wa TB/DR TB (TB13A)
 3. Taarifa kutoka rejesta ya wagonjwa wasioanza/waliokatisha matibabu ya TB/ DR TB (TB13B)

WAELEKEZE vipengele vyote vilivyopo katika nyenzo hii na aina ya taarifa zinazohitajika katika kila kipengele.

WAELEKEZE washiriki namna ya kujaza nyenzo hii kila kipengele, huku washiriki wakifuatilia kupitia nyenzo waliyopewa

RUHUSU washiriki kuuliza maswali

JIBU maswali kama yatakavyoulizwa

Nyenzo Zinazotumika Kucusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii ...

5. Kadi ya Utambulisho wa Mgonjwa wa Kifua Kikuu (TB 02)

- Kadi hii:
 - Hutunza taarifa za mgonjwa .
 - Hujazwa namba ya dozi (siku ya ngapi) kila mgonjwa anapomeza dawa.
 - Hujazwa na msimamizi pale mgonjwa akishameza dawa.
 - Hutunzwa na mgonjwa
- Kisanduku huachwa wazi iwapo mgonjwa hajatumia dawa kwa siku husika.
- Kamwe mgonjwa hatapewa dozi mbili kwa siku moja hata kama alikosa siku iliyopita.

Wizara ya Afya na Ustawi wa Jamii
Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua Kikuu na Ukwama TB 02

KADI YA MGOJWA WA KIFUA KIKUU

Tarehe na matakao ya makhoth (APR)

Baada ya	Tarehe ya kurudi kupima	Matokeo	Tarehe
Misi 2			
Misi 3			
Misi 5			
Misi 7/8			

Jina: _____ Namba ya wilaya: _____
 Kilo cha Tiba _____
 Kiji/Mtaa _____ Me/Ke
 Kata _____ Umri(maka)
 Wilaya _____
 Ana ya kifua kikuu
 AFB+ AFB- EPTB Otr: _____
 Ana ya mgonjwa
 New Relapse Return Failure Others
 WU Pos Neg Ukwama HIV/Reg No: _____
 CTP Ndiyo Hapana
 ART Ndiyo Hapana
 Ana ya dawa 2RHZ4RH Uzito _____ kg
 2RHZ4RH
 2RHZ4RH
 Tarehe ya kuanza tiba: ____/____/____ Tarehe ya kumaliza tiba: ____/____/____

PITIA kwa makini muundo wa nyenzo (TB 02) ili kuelewa

TB 02

Matibabu ya mwanzo Mahali pa matibabu ya mwanzo Matibabu ya kuendelea Mahali pa matibabu ya kuendelea

Idadi ya Vidonge RHE Kilo uha tiba Idadi ya RHE Kilo uha tiba
 E Nyumbani Vidonge RHE Nyumbani
 S mg

Tarehe ya kughagua tiba: ____/____/____ Tarehe ya kughagua tiba: ____/____/____
 Jina la msimamizi wa matibabu: _____ Jina la msimamizi wa matibabu: _____
 Uhusiano: _____ Uhusiano: _____

Mahudhuri ya matibabu ya mwanzo (andika namba ya dozi kwenye tarehe uliyotoa dawa)

Mwezi	Mwaka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Mahudhuri ya matibabu ya kuendelea (andika namba ya dozi kwenye tarehe uliyotoa dawa)

Mwezi	Mwaka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Slaidi ya 26	<p>Ujazaji wa Nyenzo TB02</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kujaza Kadi ya Utambulisho wa Mgonjwa wa Kifua Kikuu (TB 02). <ul style="list-style-type: none"> ■ Fomu ina sehemu kuu nne za kujaza 1. Taarifa za Mgonjwa na ugonjwa wake 2. Taarifa za vipimo vya makohozi ya mgonjwa 3. Taarifa za aina ya matibabu anayopata na mahali anapopata matibabu 4. Mahudhurio ya kila siku kwa ajili ya matibabu (majedwali mawili) 	<p>ANGALIA vipengele vyote vilivyopo katika nyenzo hii na aina ya taarifa zinazohitajika katika kila kipengele.</p> <p>MFUATISHE muwezeshaji namna ya kujaza nyenzo hii kila kipengele, kupitia nyenzo uliyopewa</p> <p>ULIZA maswali kwa muwezeshaji kama hujaelewa</p>
Slaidi ya 27	<p>Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii ...</p> <p>6. Majalada (Mafaili)</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hutumika kuhifadhi taarifa zinazohusu shughuli au huduma mbalimbali za kikundi zilizotekelezwa kwa kipindi. ■ Vikundi vinashauriwa kuandaa ripoti ya mwezi, robo mwaka na ya mwisho wa mwaka. 	

Hatua ya 5: Ujazaji Sahihi wa Taarifa Katika Nyenzo Husika, Uchambuzi na Uwasilishaji (Dakika 90)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 25-26 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 28</p>	<p>Kazi za Vikundi: Kisa Mkasa</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kisa Mkasa cha Allen Edward Emmanuel <ul style="list-style-type: none"> ■ Angalia Ukurasa wa zoezi 8.1 ■ Mambu Muhimu ya Kuzingatia <ul style="list-style-type: none"> ■ Jaza taarifa zinazotakiwa katika fomu au rejista ■ Tumia mwandiko mzuri bila kukosea kosea ■ Hakikisha sehemu zote za kujaza zimejazwa ■ Tumia namba za vielelezo sehemu husika 	<p>Kazi za vikundi: (Dakika 45)</p> <p>WAGAWE washiriki katika makundi</p> <p>WAELEKEZE washiriki kujadili kisa Mkasa katika Ukurasa wa Zoezi 8.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kisa Mkasa cha Allen Edward Emmanuel <p>RUHUSU washiriki kujadili na kujaza nyenzo (fomu) kwa dakika 25</p> <p>RUHUSU vikundi vichache kuwasilisha na wengine kuchangia</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na HITIMISHA zoezi ili kuendelea na zoezi lingine.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Slaidi ya 29</p>	<p>Kazi za Vikundi: Kisa Mkasa</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kisa Mkasa cha Azim John Shamte <ul style="list-style-type: none"> ■ Angalia Ukurasa wa zoezi 8.2 ■ Mambu Muhimu ya Kuzingatia <ul style="list-style-type: none"> ■ Jaza taarifa zinazotakiwa katika fomu au rejista ■ Tumia mwandiko mzuri bila kukosea kosea ■ Hakikisha sehemu zote za kujaza zimejazwa ■ Tumia namba za vielelezo sehemu husika 	<p>Kazi za vikundi: (Dakika 45)</p> <p>WAGAWE washiriki katika makundi</p> <p>WAELEKEZE washiriki kujadili kisa Mkasa katika Ukurasa wa Zoezi 8.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kisa Mkasa cha Azim John Shamte <p>RUHUSU washiriki kujadili na kujaza nyenzo (fomu) kwa dakika 25</p> <p>RUHUSU vikundi vichache kuwasilisha na wengine kuchangia</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na HITIMISHA zoezi ili kuendelea na slaidi za kumalizia mada.</p>

Hatua ya 6: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezeshaji: Wasilisha Slide ya 27 kwa kutumia “maelezo ya muwezeshaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Tathmini

- Nini maana ya ufuatiliaji na tathmini?
- Viashiria vya huduma bora za kifua kikuu ngazi ya jamii ni vipi?
- Ni njezo gani zinazotumika kukusanya takwimu za kifua kikuu ngazi ya jamii?

Hatua ya 7: Mambo Muhimu ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 28 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua mwisho ya mada.

Slaidi ya 31	<div style="background-color: black; color: yellow; padding: 5px;">Mambo Muhimu</div> <ul style="list-style-type: none">■ <i>“Mali bila daftari hupotea bila habari”</i>■ Taarifa husaidia kufuatilia na kutathimini maendeleo na mafaniko katika utekelezaji wa shughuli za vikundi■ Taarifa husaidia wakati wa uandaaji wa mipango ya kila mwaka ya utekelezaji wa shughuli za kikundi katika udhibiti wa kifua kikuu, kifua kikuu sugu na UKIMWI. <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center; margin-top: 10px;"></div>
--------------	--

Kitini cha 8.1: Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii

1. Fomu ya watu waliofanyiwa uchunguzi wa awali kama wana dalili za kifua kikuu (TB12).

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto																		
Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua kikuu na Ukoma																		
												TB 12						
Fomu ya watu (wateja) waliofanyiwa uchunguzi wa awali wa TB ,TB/HIV na DR-TB katika Jamii																		
Jina la Mwanakikundi/Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii.....					Jina la Kikundi/Asasi.....					Mwezi wa kutoka taarifa(mm/yy)...../...../.....								
Jina la kitongoji/Mtaa.....kata.....wilaya.....																		
Na	Tarehe	Jina (majina matatu)	Jinsi (meke)	Umri (miaka)	Namba ya simu ya mteja	Namba ya simu ya mtu wakaribu	Mahali alipotoka mteja/alipohojiwa (Weka alama ya wema panapohusika)				Matokeo ya mahojiano					Jina la kituo cha tiba alichopewa rufaa	Matokeo ya rufaa (angalia kielelezo B)	Maoni
							Familia yenye mgonjwa wa TB/DR TB (Andika namba ya wilaya ya mgonjwa wa TB/DR-TB)	Familia isiyo na mgonjwa wa TB/DR-TB	Mkusanyiko wa watu/sehemu nyingine (angalia kielelezo A)	Duka la dawa	Mganga wa jadi	*Dalili alizonazo						
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		
14																		
15																		

* KH= Kikichozi, D= Makohozi yaliyochanganyika na Damu, H= Homa, KU= Kupungua uzito, KJ = Kutokwa jasho jingi kuliko kawaida hasa nyakati za usiku

Kielelezo A: 1.Shule 2.Nyumba za Ibada 3.Machimbo 4.Mikutano ya hadhara	5. Magereza 6. Kwingineko (jata)
--	-------------------------------------

Kielelezo B: 1.Hana TB 2.TB kwenye makohozi 3.TB sehemu nyingine 4. DR TB (kifua kikuu sugu 5.Rufaa hajafanikiwa

2. Fomu ya Rufaa (TB 15)

WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE NA WATOTO

TB 15

Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua kikuu na Ukoma (NTLP)
(Huduma shirikishi za TB, TB/UKIMWI na TB Sugu katika jamii)

Fomu ya rufaa.

1. Sehemu hii ijazwe na Mwanakikundi wa kikundi cha waliougua na kupona TB au TB sugu nk.

Jina la mgonjwa(Majina matatu) Umri(Miaka)	Namba ya HUWANYU Namba ya CTC
Tarehe ya rufaa (Siku,Mwezi, Mwaka)/...../.....	Jinsi ☐ Me ☐ Ke.....
<p style="text-align: center;">Rufaa kutoka</p> Jina la Kikundi Jina la mtoa rufaa Namba ya mtoa rufaa Namba ya simu Sehemu nyingine (Shirika/taasisi) Jina	<p style="text-align: center;">Rufaa kwenda</p> Jina la kituo cha tiba Wilaya :.....
Dalili za TB (Tiki panapohusika) ☐ Kikohozi zaidi ya wiki mbili ☐ Homa zaidi ya wiki mbili ☐ Kupungua uzito ☐ Kutokwa na jasho usiku zaidi ya wiki mbili ☐ Maumivu ya Kifua ☐ Kukohoa makohozi yenye mchanganyiko na damu.	Zingatia: ☐ Uchunguzi na matibabu ya TB na TB sugu hutolewa bila malipo. ☐ Kwa WAVIU ni kikohozi cha muda wowote

×.....×.....×

2. Sehemu hii ijazwe na mtoa huduma wa kituo cha tiba.

Jina la Kituo cha Tiba Jina la mteja	Huduma ya ugunduzi iliyotolewa. ☐ Upimaji wa makohozi ☐ Upimaji wa VVU ☐ X-ray ☐ Upimaji wa daktari (Physical examination)
Tarehe ya kupokelewa mgonjwa.(Siku,Mwezi,Mwaka)/...../.....	Matokeo ya vipimo ☐ Kuwepo kwa vimelea vya TB ☐ Hakuna vimelea ☐ Kifua kikuu nje ya mapafu
..... Jina la mhadumu wa afya Cheo

3. Rejista ya Wanaohisiwa Kuwa na Dalili za Kifua Kikuu (TB 13A)

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto
Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua kikuu na Ukoma

TB 13 A

REJESTA YA WANAOHISIWA KUWA NA TB/DR-TB KATIKA JAMII

Jina la kikundi/Asasi/ Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii:

Na	Tarehe	Jina (majina matatu)	Jinsi (Me/Ke)	Umri (Miaka)	Mahali alipotokea mteja/alipo hojwa (Kielezo A)	Makazi (Mtaa/kitongoji; namba ya simu kwa chini)	Sababu ya rufaa (Kupima makohozi; uchunguzi wa kifua kikuu sugu; Kurudi kwenye matibabu; Kupima VVU; Magonjwa)	Jina la kituo cha tiba alichopewa rufaa	Matokeo ya rufaa (weka panapohusika) ✓				Ameanza VVU (weka N kama jibu ni ndiyo, H kama jibu ni hapana)	Ameanza tiba ya TB/ DR TB (weka ✓ kama ameanza na namba ya TB/DR-TB kwa chini)	Matokeo ya matibabu kulingana na rejesta ya kituo cha tiba (TB03/ DR-TB04)	Maoni/ Maelezo mengine
									Hana TB/ DR TB	TB kwenye makohozi	TB sehemu nyingine	DR TB (kifua kikuu sugu)				
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																

Kielelezo A:

- 1 Familia yenye mgonjwa wa TB/DR-TB (Andika namba ya wilaya ya mgonjwa wa TB/DR-TB)
- 2 Familia isiyo na mgonjwa wa TB/DR-TB
- 3 Mkusanyiko wa watu/sehemu nyingine (weka namba, Taja kama ilivyoandikwa kwenye fomu ya TB 14)
- 4 Duka la dawa
- 5 Mganga wa jadi

4. Rejesta ya waliokatisha/ wasioanza matibabu ya TB/ DR TB (TB 13 B)

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto

Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua kikuu na Ukoma

TB 13 B

REJESTA YA WAGONJWA WA TB/DR-TB WALIOKATISHA/WASIOANZA MATIBABU

Jina la kikundi/Asasi/ Mtoa huduma za afya ngazi ya jamii:

Na.	Tarehe ya ufuatiliaji	Jina (majina matatu), chini andika ya namba TB/ DR TB ya wilaya ya mgonjwa kama alianza matibabu	Jinsi (Me/Ke)	Umri (Miaka)	Sifa ya mgonjwa anayefuatiliwa (Weka alama ya Vema panapohusika)		Mahali alipotokea mteja/alipohojiwa			Matokeo ya ufuatiliaji (weka alama ya Vema panapohusika)			Amerudi kwenye matibabu (ndio au hapana)	Kama hapana, toa sababu	Maoni/ Maelezo mengine	
					Ameanza matibabu ya TB/DR TB	Hajianza matibabu ya TB/DR TB	Maa/ Kijiji	Balazi/ Mwenyekiti wa mtaa/kijiji	Namba ya simu ya ndugu/mtu wa karibu	Amepatikana	Hajapatikana	Amefariki				
																Chini ya mwezi 2
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																

5. Fomu ya Kutolea Taarifa ya Utendaji Kazi wa Kikundi (Taarifa ya Robo Mwaka) (TB14)

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto
Mpango wa Taifa wa kudhibiti Kifua kikuu na Ukoma

TB 14

FOMU YA TAARIFA YA MWEZI/ROBO MWAKA YA HUDUMA ZA TB, TB/HIV NA DR-TB

Jina la kikundi/Asasi/CHW:

Jina la Kijiji.....Kata.....Wilaya.....

Taarifa ya Mwezi wa/ Robo ya _____ mwaka 20

Tarehe ya uwasilishwaji wa ripoti: ____/____/20____

	Idadi ya watu waliochunguzwa TB (jumla ya walioko katika fomu namba TB 12)		Idadi ya wahisiwa na waliopewa rufaa		Idadi ya wagonjwa wa TB/DR TB walioanza matibabu		Idadi ya wanaojua hali yao ya maambukizi ya VVU	
	KE	ME	KE	ME	KE	ME	KE	ME
Umri (miaka)								
0 - 14								
15 na zaidi								
JUMLA								

Walioacha matibabu ya TB

	Idadi ya wagonjwa walioacha/wasi oanza matibabu matibabu na kufuatiliwa		Matokeo ya ufuatiliaji (Angali <i>kielelezo A</i>)	
	KE	ME	KE	ME
Umri (miaka)				
0 - 14			A=	A=
			H=	H=
			K=	K=
15 na zaidi			A=	A=
			H=	H=
			K=	K=
JUMLA			A=	A=
			H=	H=
			K=	K=

Kielelezo A	
A	Ameanza/karud
H	Hajapatikana
K	Amekufa

Wanaoishi na mgonjwa wa TB ya mapafu

	Idadi ya wagonjwa wenye TB/DR-TB ambao wanaoishi nae wamefuatiliwa		Idadi ya watu wanaoishi na mgonjwa wa TB/DR TB waliofuatiliwa		Idadi ya wagonjwa waliogundulika kutoka familia zenye wagonjwa TB/DR-TB wakati wa ufuatiliaji	
	KE	ME	KE	ME	KE	ME
Umri (miaka)						
0 - 14						
15 na zaidi						
JUMLA						

Jina la mtoa taarifa.....

Namba ya Simu.....

6. Kadi ya Utambulisho wa Mgonjwa wa Kifua Kikuu (TB 02)

Wizara ya Afya na Ustawi wa Jamii
Mpango wa Taifa wa Kudhibiti Kifua Kikuu na Ukoma

TB 02

KADI YA Mgonjwa wa KIFUA KIKUU

Tarehe na matokeo ya makohozzi (AFB)

Baada ya	Tarehe ya kurudi kupima	Matokeo	Tarehe
Miezi 2			
Miezi 3			
Miezi 5			
Miezi 7/8			

KUMBUKA

1. Tunza kadi yako
2. Kifua kikuu ni ugonjwa wa kuambukiza na siyo kulogwa
3. Matibabu ya Kifua kikuu yanatolewa bila malipo
4. Tiba huchukua miezi 6 au 8 kukamilika
5. Mgonjwa wa kifua kikuu huona akitumia dawa kila siku hata kama ana maambukizi ya VVU
6. Ni muhimu kwa wagonjwa wa Kifua kikuu kupima VVU
7. Matibabu ya kienyeji hayasaidii. Hivyo fuata masharti ya daktrani ili upone.
8. Funiika mdomo na pua unapokohoa
9. Tumia dawa zako kama ulivyoelekezwa ili upone
10. Meza dawa zako kila siku bila kukosa

Jina: _____ Namba ya wilaya: _____

Kituo cha Tiba _____

Kijiji/Mtaa _____

Kata _____

Wilaya _____

Me/Ke

Umi(miaka)

Aina ya kifua kikuu

AFB+ AFB- EPTB

Site: _____

Aina ya mgonjwa

New Relapse Return Failure Others

VVU Pos Neg Unknown

HIV/Reg.No: _____

CTP Ndiyo Hapana

ART Ndiyo Hapana

Aina ya dawa 2RHZE4RH Uzito kg.

2SRHZE1RHZE5RHE

2RHZE4RH

Tarehe ya kuanza tiba: ___/___/___

Tarehe ya kumaliza tiba: ___/___/___

Matibabu ya mwanzo

Idadi ya Vidonge RHZE
 RHZ
 E
 S mg

Mahali pa matibabu ya mwanzo

Kituo cha tiba
 Nyumbani

Idadi ya
 Vidonge

Matibabu ya kuendelea

RH
 RHE

Mahali pa matibabu ya kuendelea

Kituo cha tiba
 Nyumbani

Tarehe ya kuchagua tiba: ___/___/___

Tarehe ya kuchagua tiba* ___/___/___

Jina la msimamizi wa matibabu: _____

Jina la msimamizi wa matibabu: _____

Uhusiano: _____

Uhusiano: _____

Mahudhurio ya matibabu ya mwanzo (andika namba ya dozi kwenye tarehe uliyotoa dawa)

Mwezi	Mwaka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Mahudhurio ya matibabu ya kuendelea (andika namba ya dozi kwenye tarehe uliyotoa dawa)

Mwezi	Mwaka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			

Ukurasa wa zoezi 8.1: Ujazaji Nyenzo za Kutolea Taarifa Ngazi ya Jamii

Kisa Mkasa cha Allen Edward Emmanuel

Maelezo

Allen Edward Emmanuel ni mkazi wa Morogoro mjini anayeishi mtaa wa Majengo nyumba namba 346 na namba yake ya simu ya mkononi ni 0799116508. Allen aliwahi kuugua TB ya mapafu mwaka 2009 na kupata matibabu katika hospitali ya mkoa wa Morogoro na kupona. Mwaka 2011 alijiunga na kikundi cha watu waliouguua kifua kikuu na kupona cha Mapambano ya kifua kikuu na UKIMWI Morogoro (MAKIMO) kinacho saidia kuibua wagonjwa wa kifua kikuu na kusimamia umezaji wa dawa za kifua kikuu majumbani. Tarehe 15/3/2011 alipewa taarifa na mhudumu wa afya wa hospitali ya mkoa Morogoro na kuombwa kwenda kumhudumia mgonjwa wa kifua kikuu cha mapafu kilichogunduliwa kwa njia ya kipimo cha makohozi tarehe 7/3/2011 anayelitwa Mohammed Ally Bwamkuu mkazi wa Kigurunyembe nyumba namba 432 na balozi wake wa nyumba kumi anayelitwa Moradi Kayanza Majiki. Mohamed mwenye namba ya simu 079923596 na amesajiliwa kwa namba 0788/k/2011/333 na hana maambukizo ya VVU.

Tarehe 16/3/2011 Allen alifika nyumbani kwa Mohammed Ally Bwamkuu na kujitambulisha, alipokelewa vizuri na wanakaya wapatao 6 na kumuahidi kumpa ushirikiano wa karibu. Wanakaya hao ni pamoja na Mohamed Ally Bwamkuu, mkewe aitwaye Sanjala Kagele Kabuguzi, Kagasheki Lisoki, Kulwa Ally Bwamkuu, Doto Ally Bwamkuu na mpangaji wa Bwamkuu aitwaye Shaban Omari Kasiriri mwenye miaka 36.

Allen alifanya mahojiano na wanakaya hao na kwa kutumia nyezo TB 12, baada ya mahojiano, Allen alibaini kuwepo kwa wanakaya 3 wanaokohoa kwa zaidi ya siku 17. Wa kwanza ni mtoto wa Bwamkuu anayelitwa Kulwa Ally Bwamkuu msichana mwenye umri wa miaka 5 anayesumbuliwa vilevile na homa za mara kwa mara tangu katikati ya mwezi wa februari na hana hamu ya kula iliyompelekea kupungua uzito kutoka kilo 18 hadi 15. Mwingine ni Mke wa Mohamed mwenye umri wa miaka 35 ambaye pamoja na kukohoa vilevile alisema anatoa jasho jingi lisilo la kawaida hususani nyakati za usiku tangu mumewe alipogunduliwa kuwa na ugonjwa wa kifua kikuu. Na watatu ni mpwae anayelitwa Kagasheki Lisoki aliyezaliwa mwaka 1987 ambaye hana tatizo lingine zaidi ya kukohoa.

Maswali

1. Kwa kutumia fomu TB 12 na TB 15, jaza mahojiano aliyofanya Allen na wanakaya na pia uonyeshe ni hatua gani zilizochukuliwa.

2. Hamisha taarifa sitahiki kutoka fomu TB 12 kwenda kwenye rejista TB 13 ili kuwa na kumbukumba sahihi.

Tarehe 18/3/2011 vipimo vya makohozi toka hospital ya mkoa wa Morogoro vilionyesha kuwa mkewe Bwamkuu na mpwae wana vimelea vya kifua kikuu na mtoto hana vimelea na wote hawakuwa na VVU. Mke na Mpwae walianza matibabu na kusajiliwa kwa namba 0788/k/2011/350 na 0788/k/2011/351.

3. Kwa kutumia taarifa toka hospitali Morogoro, kamilisha ujazazi wa fomu namba TB 12 na TB 13.

Ukurasa wa zoezi 8.2: Ujazaji Nyenzo za Kutolea Taarifa Ngazi ya Jamii

Kisa Mkasa cha Azim John Shamte

Maelezo

Azim John Shamte ni mkazi wa Lindi mjini anayeishi mtaa wa Nyangao nyumba namba 146 na namba yake ya simu ya mkononi ni 0791117208. Mwaka 2013 alijiunga na kikundi cha watu waliougua kifua kikuu na kupona cha Mapambano ya kifua kikuu na UKIMWI Lindi (MAKILI) kinacho saidia kuibua wagonjwa wa kifua kikuu na kusimamia umezaji wa dawa za kifua kikuu majumbani. Tarehe 22/7/2013 kikundi kilipewa nafasi ya kutoa elimu ya kifua kikuu katika mkutano wa hadhara uliofanyika katika kata ya Boyaye. Baada ya kutoa elimu, watu wengi walihamasika na watu 5 walijitokeza kufanyiwa uchunguzi. Azim aliwafanyia uchunguzi kwa kutumia nyezo TB 12. Taarifa zao za mwanzo ni kama ifuatavyo:

Mamkubwa Juma Jabir mkazi wa Dododo nyumba namba 136 na balozi wake wa nyumba kumi anayeitwa Bwashee Ali Chuwa, mwenye namba ya simu 0792993028 aliyeonyesha kuwa na kikohozi kwa wiki 4 mfurulizo na hakuwa na dalili nyingine yoyote; Wa pili alikuwa Omari Hassan Jabir mwenye umri wa miaka 55 anayesumbuliwa na kikohozi, vilevile na homa za mara kwa mara pia alidai kuwa hana hamu ya kula iliyompelekea kupungua uzito; Mwingine ni Emmanuel John Mwakibete mwenye umri wa miaka 16 ambaye pamoja na kukohoa vilevile anasema anatoa jasho jingi lisilo la kawaida hususani nyakati za usiku na kukohoa kwa muda wa wiki 4 hivi; Mwingine ni Maimuna Lucas Kindula aliyezaliwa mwaka 1988 ambaye hana tatizo lingine zaidi ya homa za mara kwa mara.

1. Kwa kutumia fomu TB 12 na TB 15 taarifa za wanajamii waliojitokeza kuonana na Azim, na pia maamuzi na hatua alizochukua baada ya mahojiano.

2. Hamisha taarifa sitahiki kutoka fomu TB 12 kwenda TB 13 ili kuwa na kumbukumba sahihi.

Kwa maelezo ya Azim na kwa wakati tofauti walifiaka lituo cha afya cha Boyaye kufanyiwa uchunguzi kama wana ugonjwa wa kifua kikuu. Wote walifika kituo cha afya na baada ya uchunguzi, vipimo vya makohozi vilionyesha kuwa Emmanuel John Mwakibete alikuwa na kifua kikuu. Emmanuel alianza matibabu na alisajiliwa kwa namba 0721/k/2014/251.

3. Kwa kutumia taarifa toka hospitali Morogoro, kamilisha ujazazi wa nyezo namba TB 12 na TB 13.

Mada ya 9: Mazoezi kwa Vitendo (Field Trip)

Muda: Dakia 50

Malengo ya Mada:

Baada ya mada hii, mshiriki anatarajiwa kuwa na uwezo wa:

- Kukamilisha maandalizi ya mafunzo kwa vitendo Kabla ya Kwenda kwenye familia
- Kuandaa mambo ya kufanya wakati anapokuwa na familia yenye mgonjwa wa kifua kikuu
- Kueleza mambo ya fufanya anapokuwa na familia ya mgonjwa mwenye kifua kikuu
- Kueleza mabombo ya kufanya baada ya kutoka kwenye familia

Vifaa Vinavyohitajika

- Bango kitita, Kalamu (marker pen)
- Tarakilishi (kompyuta), Projector ya LCD
- Slaidi za PowerPointi (PowerPoint Slides)
- Kiongozi cha Muwezesaji
- Kitabu cha Washiriki
- **Kitini cha 8.1:** Nyenzo Zinazotumika Kukusanya Takwimu za Kifua Kikuu Ngazi ya Jamii

Majumuisho ya Mada

Hatua	Muda	Mbinu ya kufundishia	Mada Ndogo
1	Dakika 05	Uwasilishaji	Utangulizi na Malengo ya Mada
2	Dakika 05	Uwasilishaji	Mtiririko wa Matukio Wakati wa Mafunzo kwa Vitendo
3	Dakika 15	Bungua Bongo Uwasilishaji	Mambo ya Kufanya Kabla ya Kwenda kwenye Familia
4	Dakika 15	Uwasilishaji	Mambo ya Kufanya Wakati Upo na Familia
5	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo ya Kufanya Baada ya Kutoka Kwenye Familia
6	Dakika 05	Maswali na Majibu	Tathmini
7	Dakika 05	Uwasilishaji	Mambo Muhimu ya Mada (key Points)

Uwasilishaji wa Mada

Hatua ya 1: Utangulizi na Malengo ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 1-2 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya kwanza ya mada.

Slaidi ya 1	<p>MAFUNZO KUHUSU HUDUMA ZA KIFUA KIKUU NGAZI YA JAMII</p> <p>MADA YA 9: Mazoezi kwa Vitendo (Field Trip)</p> 	<p>WAELEZE washiriki kuwa mada hii itachukua muda wa dakika 50</p>
Slaidi ya 2	<p>Malengo ya Mada</p> <ul style="list-style-type: none">■ Baada ya mafunzo ya vitendo mshiriki anapaswa kuwa na uwezo wa<ul style="list-style-type: none">■ Kukamilisha maandalizi ya mafunzo kwa vitendo Kabla ya Kwenda kwenye familia■ Kuandaa mambo ya kufanya wakati anapokuwa na familia yenye mgonjwa wa kifua kikuu■ Kueleza mambo ya kufanya anapokuwa na familia ya mgonjwa mwenye kifua kikuu■ Kueleza mabombo ya kufanya baada ya kutoka kwenye familia 	<p>WASILISHA au muombe mshiriki mmoja asome kasha fafanua malengo ya mada</p>

Hatua ya 2: Mtiririko wa Matukio wakati wa mafunzo kwa vitendo (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 3- 4 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya pili ya mada.

Slaidi ya 3	<p>Mtiririko wa Matukio wakati wa mafunzo kwa vitendo</p> <ul style="list-style-type: none">Wakati wa mafunzo ya vitendo mshiriki anapaswa kukamilisha mabo yafuatayo:<ul style="list-style-type: none">Kuwasiliana na mhadumu wa kituo cha huduma afya (DOT nurse) ili kumpata mteja mwenye kifua kikuuKutembelea familia yenye mgonjwa wa kifua kikuuKuchunguza hali ya mgonjwa wa kifua kikuu (dalili, utumiaji wa dawa, maudhi/madhara ya dawa, mazingira anayoishi)Kubaini wajibu wa familia katika matibabu ya mgonjwa	
Slaidi ya 4	<p>Mtiririko wa Matukio wakati wa mafunzo kwa vitendo ...</p> <ul style="list-style-type: none">Kuchunguza uwepo wa mtu mwenye dalili za kifua kikuu kwenye familia au jirani.Kuelimisha mgonjwa pamoja na familia kuhusu kifua kikuuKujaza fomu za taarifa za kifua kikuu ngazi ya jamiiKuandaa mrejesho wa mafunzo kwa vitendo na kuwasilisha darasani	

Hatua ya 3: Mambo ya Kufanya Kabla ya Kwenda kwenye Familia (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 5-6 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tatu ya mada.

Slaidi ya 5	<h4>Bungua Bongo</h4> <ul style="list-style-type: none">Mhudumu wa afya ya kifua kikuu ngazi ya jamii anafanya mambo gani kabla ya kutembelea familia yenye mgonjwa wa kifua kikuu?	<p>Bungua bongo (Dakika 5)</p> <p>WAULIZE washiriki maswali yafuatayo</p> <p>Mhudumu wa afya ya kifua kikuu ngazi ya jamii anafanya mambo gani kabla ya kutembelea familia yenye mgonjwa wa kifua kikuu?</p> <p>RUHUSU washiriki wachache wajibu</p> <p>ANDIKA majibu yao kwenye bango kitita au ubao</p> <p>SAHIHISHA majibu yao na UHITIMISHE kwa kuelezea slaidi inayofuata</p>
Slaidi ya 6	<h4>Mambo ya Kufanya Kabla ya Kwenda kwenye Familia</h4> <ol style="list-style-type: none">Wasiliana na mhudumu wa kituo cha huduma afya (DOT nurse) ili kumpata orodha ya wagonjwa wa kifua kikuu<ol style="list-style-type: none">Fika katika kliniki ya kifua kikuuWasiliana na DOT nurse ili kupata orodha ya wagonjwa wa kifua kikuu na anuani zaoChagua mgonjwa mmoja unayeweza kumfikiaTembelea familia yenye mgonjwa wa kifua kikuu	

Hatua ya 4: Mambo ya Kufanya Wakati Upo na Familia (Dakika 15)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 7-9 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya nne ya mada.

Slaidi ya 7	<p>Mambo ya Kufanya Wakati Upo na Familia</p> <ul style="list-style-type: none">i. Chunguza hali ya mgonjwa wa kifua kikuu<ul style="list-style-type: none">i. Chunguza dalili,ii. Chunguza utumiaji wake wa dawa za kifua kikuuiii. Chunguza hali ya maudhi/madhara ya dawaiv. Chunguza mazingira anayoishi mgonjwaii. Baini wajibu wa familia katika matibabu ya mgonjwa<ul style="list-style-type: none">i. Uliza mgonjwa jinsi anavyo hudumiwa na familiaii. Uliza uwepo wa msaidizi wa matibabu na utendaji wakeiii. Uliza wanafamilia jinsi wanavyo mhudumia mgonjwa wao	
Slaidi ya 8	<p>Mambo ya Kufanya Wakati Upo na Familia...</p> <ul style="list-style-type: none">iii. Elimisha familia kuhusu kifua kikuu<ul style="list-style-type: none">i. Maana, dalili, jinsi invyo enea, jinsi inavyogunduliwa na inavyotibiwa.iv. Chunguza uwepo wa mtu mwenye dalili za kifua kikuu kwenye familia au jirani kwa kuulua kama kuna mtu mwenye dalili kati ya ulizozitaja.	
Slaidi ya 9	<p>Mambo ya Kufanya Wakati Upo na Familia...</p> <ul style="list-style-type: none">v. Kujaza fomu za taarifa za kifua kikuu ngazi ya jamii<ul style="list-style-type: none">i. Andikisha wale wote uliowachunguza kwenye fomu namba TB12.ii. Wape rufaa wote wenye dalili za kifua kikuu<ul style="list-style-type: none">i. Wajazie fomu namba TB 15 kisha waelekeze waende kituo kinachofanya uchunguzi wa kifua kikuu	

Hatua ya 5: Mambo ya Kufanya Baada ya Kutoka Kwenye Familia (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 10 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya tano ya mada.

Slaidi ya 10	<p>Mambo ya Kufanya Baada ya Kutoka kwenye Familia</p> <ol style="list-style-type: none">i. Andaa mrejesho wa mafunzo kwa vitendo na kuwasilisha darasani <p>Kumbuka muendelezo wa kazi ya kwenye familia</p> <ol style="list-style-type: none">i. Hakikisha watu wote waliochunguzwa kifua kikuu wamejaziwa tarifa zao kwenye regista (TB13)ii. Fuatilia majibu ya makohozi na boresha registaiii. Hakikisha wale wote waliogundulika kuwa na kifua kikuu wanaanza tiba (Jaza kwenye regista (TB13) namba yautambulisho ya mgonjwa wa kifua kikuu)	
--------------	--	--

Hatua ya 6: Tathmini (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 11 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua ya sita ya mada.

Slaidi ya 11	<p>Tathmini</p> <ul style="list-style-type: none">■ Maandalizi gani mhudumu wa afya wa jamii anapaswa kufanya wakati wa mafunzo kwa vitendo kabla ya kwenda kwenye familia?■ Mhudumu wa afya wa jamii anapaswa kufanya nini wakati anapokuwa na familia yenye mgonjwa wa kifua kikuu?	
--------------	---	--

Hatua ya 7: Mambo Muhimu ya Mada (Dakika 5)

Muongozo kwa Muwezesaji: Wasilisha Slide ya 12 kwa kutumia “maelezo ya muwezesaji” ili kuwezesha hatua saba ya mada.

Slaidi ya 12	<p>Mambo Muhimu</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Mafunzo kwa vitendo yanahitaji maandalizi ya kabla ya kwenda kwenye familia▪ Kuna mambo kadhaa mshiriki anapaswa kufanya wakati anapokuwa na familia yenye mgonjwa wa kifua kikuu▪ Baada ya kutokaa kwenye familia mshiriki anapaswa kuandaa mrejesho wa mafunzo kwa vitendo na kuwasilisha darasani 	
--------------	---	--

